

Talousarvio 2023

TALO USSUUNNITELMA 2023– 2026

Kaupunginjohtajan esitys
Kh 31.10.2022

Hyvä kasvaa
Heinolassa

—
Välittäen
Uudistuen
Tuloksellisesti

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

Sisällysluettelo

1. Kaupunginjohtajan katsaus	2
2. Yleisperustelut	4
Talousarvion rakenne ja sitovuus	4
Heinolan kaupungin strategia ja sen päivitys	6
Yleiset taloudelliset lähtökohdat	11
Heinolan kaupungin vuoden 2022 talousarvion laadinnan perusteet	15
Väestö ja työllisyys	18
3. Käyttötaloulosa	21
Yhteiset palvelut/kaupunginhallituksen alainen toimiala	23
Elinvoimalautakunnan toimiala	26
Hyvinvointilautakunnan toimiala	30
Teknisen lautakunnan toimiala	37
Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala	42
4. Investointiosa	47
5. Tuloslaskelmaosa	49
6. Rahoitusosa	55
7. Kaupunkikonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet	57
8. Vesilaitoksen tuloslaskelma	58

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Uuden kuntatalouden ensimmäinen vuosi

Vuoden 2023 talousarviokirjaa silmäillessäni se hyppäsi lopullisesti silmilleni.

Nyt se sitten toteutuu. Vuoden 2023 talousarvio on uuden kuntatalouden ensimmäinen talousarvio. Hyvinvointialueiden toiminta alkaa 1.1.2023 ja pitkäaikainen julkishallinnon ikiliikkuja, sote-uudistus pääsee nyt vihdoinkin maaliin. Aika näyttää, onko kyseessä uudistamisnäkökulmasta päätepysäkki vai vasta välipysäkki matkalla jonnekin. Suomen julkishallinnon suurin muutos on nyt täällä ja sen moninaiset vaikutukset näkyvät ja tuntuvat kaupungin talousarviossa ja taloussuunnittelukaudella.

Heinolan kaupungille uudistus tarkoittaa sitä, että puolet palvelutuotannosta, menoista, tuloista ja henkilöstöstä siirtyy Heinolan kaupungista Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Menoja siirtyy yhteensä n. 82 268 765 euroa. Muutokseen on pääosin ja onneksi pystytty varautumaan jo parin viime vuoden aikana. Rekrytointeja ja henkilöstömitoitusta on tehty muutos mielessä ja toiminnallisia ratkaisuja esim. irtaimiston leasing-ratkaisuja on toteutettu ajoissa, kiinteistöjen kohtalon ratkaisun ajautuessa kuitenkin kalkkiviivoille.

Talouden tasapainon paineet kasvavat

Muutoksen suurin arpa liittyy talouteen, koska ennen kaikkea muutoksen vaikutukset kaupungin tuloihin ovat pitkälle ensi vuoteen vielä hämärän peitossa. Taloussuunnitelman kaikki vuodet ovat tässä vaiheessa alijäämäisiä.

Meillä on periaatteessa tiedossa vaikutus verotuloihin, kun kunnallisveroa leikataan 12,64 %-yksikköä. Tämän lisäksi kuntien valtionosuuksien osalta on tiedossa, että Heinolan valtion osuus laskee alustavien arvioiden mukaan 75 % eli n. 2 260 eur/asukas v. 2023. Talouden tasapainon muutos koko siirtymäaikana vuoteen 2027 on n. -60 euroa/asukas. Muutokseen tuo oman haasteensa sosiaali- ja terveystoimen menojen taso, mikä näkyy Heinolan noin miljoonan euron leikkauksena valtionosuuksissa pysyvästi. Se mikä on auki ja odottaa vuoden 2022 Suomen kuntien ja sairaanhoitopiirien tilinpäätöstietoja, on Heinolan valtionosuuden perustaso.

Suunnittelukauden talouslukuja katsoessa nähdään, että Heinolan talouden isossa kuvassa on verorahoituksen heikkenemisen ja yleisen taloudellisen kehityksen myötä kaksi haastetta: tulojen ja -kulujen välinen suhde sekä kaupungin rahoitusaseman heikkeneminen. Kunta-alan palkkaratkaisu, korkea inflaatio ja energian hinnannousut lisäävät osaltaan talouden paineita. Kokonaistulojen ja -menojen välinen ero on noin kaksi miljoonaa negatiivinen, mikä vaatii kaupungilta ensi vuoden aikana pitkäjänteisen muutosohjelman tekemistä. Kuinka pitkäjänteisesti ja millä keinoilla tuota eroa lähdemme uuden strategian mukaisesti kuromaan kiinni, on kuitenkin vielä auki.

Rahoitusaseman osalta haaste on asetetta kovempi. Edellisen valtuustokauden päättämän korkean investointitason ja siitä johtuvan lainamäärän kasvun johdosta olemme kaupunkina ajautuneet tilanteeseen, että vaikka investointitaso pystyttäisiin laskemaan valtakunnallisesti kestäväälle tasolle ja tuleva velanotto vastaamaan investointitasoa, rahoituslaskelma osoittaa reilu viisi miljoonaa alijäämää vuodessa. Tätä kutsutaan vanhan kansan parissa syömävelaksi. Lisäksi, edellä mainituista syistä, kaupungin sijoituspääomia ei voida tulouttaa pitkään aikaan. Muutosohjelman laatimisessa tulee kohdata myös tämä fakta.

Suunnittelukauden osalta kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä syntyvät haasteet ylikunnallisen yhteistyön lisäämisen suhteen, jotka syntyvät lakimuutoksien ja taloudellisen pakon myötä. Tämä tapahtuu tilanteessa, jossa alueiden ja kuntien välinen kilpailu kovenee. Heinolan osalta tämä tarkoittaa investointikyvyn ylläpitämistä kannattavien investointien toteuttamiseksi. Yhdistettynä tiedossa oleviin talousnäkymiin, on selvää, että korjausvelka, joka koskee kiinteistöjä, joilla ei ole omaa käyttöä tai niillä ei ole strategista merkitystä, tulee myydä.

Ei mahdoton tehtävä

Olen antanut itselleni ymmärtää, että toisinaan päätöksenteossa on vallalla käsitys, että kaupunginjohtaja työnsä puolesta pelottelee joka vuosi pahoista susista, jotka voivat tulla jos toimeen ei tartuta, eikä niitä koskaan tule. Tämän talousarvion myötä jokainen nyt näkee peruskoulumatematiikalla, että sudet ovat jo pihapiirissä ja nyt on aika ottaa harja käteen, ja alkaa häätämään niitä pois. Silmät ummistamalla, tilanne ei parempaan suuntaan kehity. Meille asetettu haaste on myös sen kaltainen, että tulevat ratkaisut tulee valmistella huolella vaikutusarvioineen ja talouden tunnuslukujen perusteella meillä on siihen ensi vuosi aikaa.

Kaiken tämän jälkeen on hyvä todeta, että Heinolan taloudellinen asema suomalaisessa kuntakentässä on kuitenkin kohtuullisen hyvä. Eikä meille asetettu haaste talouden kuntoon laittamiseksi ole mitenkään mahdoton, jos saamme muodostettua yhtenäisen tilannekuvan ja sitoudumme sen mukaiseen toimintaan. Talouden tervehdyttäminen muodostuu mahdottomaksi, jos tätä ei saavuteta ja jokainen asia käsitellään erillisenä suhteessa kokonaisuuteen. Olen kuitenkin luottavainen onnistumiseemme, kunhan kykenemme yhdessä luomaan pelisäännöt perustalouden tervehdyttämiselle.

Nyt on vallan kahvassa olevien päättäjien ja virkahenkilöiden, todellakin on syytä tämän suunnittelukauden aikana miettiä, millaisen perinnön me jätämme tuleville sukupolville? Millainen on Heinolan toimintaympäristö 2030-luvulla, kun olemme oman vahtivuoromme lopettaneet?

Heinolassa 25.10.2022

Jari Parkkonen, kaupunginjohtaja

2. Yleisperustelut

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvio on laadittu kuntalaissa esitetyllä rakenteella.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä kunnallistalouden kehitykseen, kaupungin strategia ja strategiset tavoitteet sekä toimialojen toiminnalliset tavoitteet.

Käyttötalousosa sisältää toimialoittaiset talousarviot. Toimialojen suunnitelmat sisältävät myös toiminnan kuvauksen, toimintaympäristön muutokset ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kaupungin talouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja -tulot, jotka talousarviovuoden osalta eritellään hankekohtaisesti.

Rahoitusosassa esitetään tulorahoituksen riittävyyden lisäksi meno- ja tuloarviona pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman.

Käyttötalousosassa sitovuustasoksi on kaikkien toimialojen osalta määritelty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno).

Investointien sitovuustaso on esitetty investointiosassa. Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa.

Käyttötalousosa	Sitova taso
Yhteiset palvelut	toimintakate/netto
Elinvoima	toimintakate/netto
Hyvinvointi	toimintakate/netto
Tekniikka	toimintakate/netto
Lupa- ja valvonta	toimintakate/netto

Tuloslaskelmaosa	Sitova taso
Korot ja muu rahoitus	netto
Verotulot	brutto
Valtionosuudet	brutto

Rahoitusosa	Sitova taso
Antolainat	brutto
Lainanotto ja lyhennykset	brutto

Investointiosa	Sitova taso
Yhteiset palvelut	netto
Elinvoima	netto
Hyvinvointi	netto
Tekniikka	netto
Lupa- ja valvonta	netto
Kuntatekniikka, hankekohtaiset hli 1,5 milj. eur investoinnit	netto
Tilakeskus, hankekohtaiset yli 1,5 milj. euron investoinnit	netto
Vesilaitos	netto

Heinolan kaupungin strategia ja sen päivitys

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Valtuuston ja kunnan muiden toimielinten on talousarviossa ja -suunnitelmassa sekä niihin perustuvissa käyttösuunnitelmissa ja erillisbudjeteissa hyväksyttävä toimintaa ja taloutta koskevat tavoitteet.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Kaupungin strategia on päivitetty (valtuusto 16.5.2022) ja linjaa vuoden 2023 tavoitteiden asettamista. Heinolan strategian toteuttamiseksi aiemmin hyväksytyt ohjelmat linjaavat myös soveltuvien osien tavoitteiden asettamista. Strategia valutetaan käytäntöön talousarvion kautta vuosittaisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Strategian toteuttamisessa ja arkeen viemisessä erityistä huomiota on syytä kiinnittää myös arvoihin, joita ovat välittäminen, uudistuminen sekä tuloksellisuus.

ARVOT

Välittäminen
Välitämme toisistamme. Kohtaamme, kysymme, kerromme ja kuuntelemme.
Teemme yhdessä ja arvostamme toisiamme.

Uudistuminen
Haastamme itseämme ajattelemaan toisin. Kokeilemme, kehitämme ja kannustamme.
Haluamme parempaa, emme roiku menneessä vaan **katsomme tulevaan**.

Tuloksellisuus
Toimimme tavoitteellisesti. Pohdimme, pistämme töpinäksi ja saamme asioita aikaan.
Olemme johdonmukaisia.

Valtuusto hyväksyy talousarvion toimialatasolla ja lautakunnat käyttösuunnitelmat oman toimialansa osalta palvelualueatasolla. Vuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet johdetaan strategiasta ja siinä hyväksytyistä arvoista.

Strategian päämäärät ja strategiset tavoitteet ovat seuraavat:

TAVOITTEET JA MITTARIT

HYVINVOINNIN KASVU

- » Hyvinvointi lisääntyy (hyvinvointi-indeksi, HYTE-kerroin)
- » Toimiva arki (asukkaan hyvinvointikokemus -kysely)
- » Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola (CO₂-päästöt, kestävän kasvun indeksi)

UUDISTUVA TYÖ JA ASUMINEN

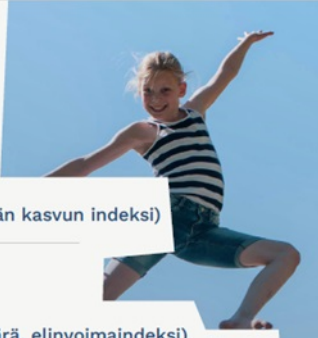
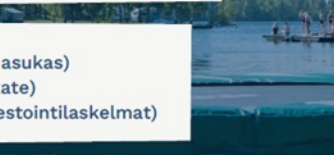
- » Muuttovoiton vahvistaminen (työikäisten nettomuutto)
- » Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä (työpaikkojen määrä, elinvoimaindeksi)
- » Monipaikkainen Heinola (yöpymiset, matkailun tulo- ja työllisyys selvitys, asukaskokemuskysely)

VAHVA KAUPUNKIYHTEISÖ

- » Laadukas päätöksenteko (valtuuston ja johtoryhmien päätöksenteon itsearviointi)
- » Osallisuuden vahvistaminen (asukaskokemuskysely)
- » Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen (työtyytyväisyys, esihenkilöarvioinnit)

KESTÄVÄ TALOUS

- » Velkamäärän vähentäminen (konsernin velat ja vastuut per asukas)
- » Käyttötalouden tasapaino (vuosikate/investoinnit, toimintakate)
- » Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit (vipuvaikutus, investointilaskelmat)

Toiminnalliset tavoitteet vuoden 2023 talousarviossa

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Toiminnallisten tavoitteiden tarkoituksena on ohjata toimintaprosessia ja taloudellisten tavoitteiden puolestaan ohjata kunnan tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien jakoa. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat resurssit talousarvion ja -suunnitelman käyttötalous- ja investointiosissa.

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen tulee toimia kunnan valtuuston strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen. Kuntakonsernin tytäryhteisöille asetetaan talousarviossa tavoitteet kuten kunnan omille toiminnoille. Tytäryhteisön tulee omassa tavoiteasetannassaan kuvata, miten yhtiö tukee toiminnallaan kunnan strategian toteutumista. Konserniyhtiöille asetetut tavoitteet esitetään luvussa

Strategiatavoitteet toimialoittain

Toimialojen strategiasta johdetut valtuuston sitovuustason tavoitteet on laadittu päivitetyn strategian pohjalta ja strategisiin päämääriin perustuen. Valtuuston nähden sitovat tavoitteet on esitetty vuodelle 2023 toimialoittain alla olevissa taulukoissa. Ne on esitetty myös kunkin toimialan kohdalla osana käyttötalousosaa.

Käyttösuunnitelmissa tavoitteet asetetaan palvelualueittain.

Yhteiset palvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2022
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Kasvu tapahtuu kestävästi	Tiedolla johtamisen toimintamallin edelleen kehittäminen uusien välineiden avulla.
	Systemaattisen seurannan ja raportoinnin edelleen kehittäminen.
Uudistuva työ ja asuminen - Keskustan elinvoima kasvaa - Nettomuutto kasvaa	Digitalisaation kehittämiseen panostetaan eri keinojen avulla (lkm) keskitetysti.
Toimija keskiössä - Heinolan arvostus kasvaa - Päätöksenteko perustuu tietoon - Henkilöstö on motivoitunutta	Viestinnän vaikuttavuuden analysointia kehitetään ja viestinnän vaikuttavuus paranee. (verkkosivujen kävijämäärä kasvava ja monikanavaisen viestinnän määrä)
	Osallistuva budjetointi otetaan käyttöön.
	Asiakaslähtöinen palveluote kehittyy (asiakaskysely).
	Vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöä lisätään koordinoitusti.
	Työhyvinvoinnin toimenpiteiden kehittäminen.
	Työhyvinvointikyselyn tulokset vähintään vuoden 2021 tasoa.
Talouden tasapaino - Velkamäärä vähentyy - Tilatehokkuus paranee - Nettomenojen kasvu on hallinnassa	Esimiestyötä koskevien vastausten ka. > 3,8
	Suunnittelun, seurannan ja raportoinnin kehittäminen mm. uusien välineiden avulla.
	Nettomenojen kehitystä seurataan säännöllisesti.

Elinvoimapalvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2022
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Kasvu tapahtuu kestävästi	Aktivointiaste nousee 4 %-yksikköä
Uudistuva työ ja asuminen - Keskustan elinvoima kasvaa - Nettomuutto kasvaa	Asumisen tarjonta lisääntyy
Toimija keskiössä - Heinolan arvostus kasvaa - Päätöksenteko perustuu tietoon - Henkilöstö on motivoitunutta	Yritystyytyväisyys kasvaa
	"ETVT-sisällöt" työllisyydenhoidon, asumisen ja yritystoiminnan osalta saadaan pysyvään käyttöön
	Työhyvinvointikyselyn tulokset vähintään vuoden 2021 tasoa. Esimiestyötä koskevien arviointien keskiarvo vähintään 3,8.
Talouden tasapaino - Velkamäärä vähentyy - Tilatehokkuus paranee - Nettomenojen kasvu on hallinnassa	
	Kiinteistöjen uusiokäyttö etenee Heinolassa

Hyvinvointipalvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2022
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Kasvu tapahtuu kestävästi	Peruskoulun jälkeinen nivelprosessi rakennetaan yhteistyössä 2. asteen koulutuksen kanssa. Mittari : Valpas -järjestelmän ilmoitukset, päätötdistusten määrä %
Uudistuva työ ja asuminen - Keskustan elinvoima kasvaa - Nettomuutto kasvaa	Keskustan alueen monitoimitalo (lukio-nuorisopalvelut -harrastajat, järjestöt) on monitoimijaisesti käytössä. Mittari: eri käyttäjäryhmien määrä
Toimija keskiössä - Heinolan arvostus kasvaa - Päätöksenteko perustuu tietoon - Henkilöstö on motivoitunutta	Hyvinvointitieto ohjaa päätöksentekoa / Mittari : Hyvinvointityöryhmän raportointi Työhyvinvointikyselyn tulokset vähintään vuoden 2021 tasoa. / Mittari: Esimiestyötä koskevien vastausten ka. > 3,8
Talouden tasapaino - Velkamäärä vähentyy - Tilatehokkuus paranee - Nettomenojen kasvu on hallinnassa	Palvelut suunnitellaan ja toteutetaan asiakasmäärän ja järjestämiseen liittyvien tarpeiden suhteen. Mittari: yksikköhintojen kehitys / toimintaa kuvaavat mittarit Tilatehokkuus paranee: palveluverkko ja tilasuunnittelu, käyttöasteet Mittari: päiväkotien käyttöaste seuranta, m2 / asiakas

Tekniset palvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2022
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Kasvu tapahtuu kestävästi	Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä esteettömyyttä edistetään. Laaditaan laatuluokitus (1-5) kevyenliikenteen väylille ja sen pohjalta laaditaan peruskorjaus- ja kunnossapitosuunnitelmat. Puistojen ja liikuntapaikkojen asiakastytytyväisyys taso pidetään hyvänä (Yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimus). - puistot > 3,56 - liikuntapaikat > 3,75
Uudistuva työ ja asuminen - Keskustan elinvoima kasvaa - Nettomuutto kasvaa	Heinolan houkuttelevuutta ja elinvoimaa lisäävät kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinnit (ROI) Toimivaa arkea tukevat yhdyskuntatekniset palvelut. Asiakastytytyväisyys on suurempi 3,5. (Yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimus vuosittain)
Toimija keskiössä - Heinolan arvostus kasvaa - Päätöksenteko perustuu tietoon - Henkilöstö on motivoitunutta	Rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmien kehittäminen ja hyödyntäminen Työhyvinvointikyselyn tulokset vähintään vuoden 2021 tasoa. Esimiestyötä koskevien arviointien keskiarvo vähintään 3,8.
Talouden tasapaino - Velkamäärä vähentyy - Tilatehokkuus paranee - Nettomenojen kasvu on hallinnassa	Tiivistetään kaupungin toimipisteiden verkostoa ja tilankäytön tehokkuutta. (Tilatehokkuusmittarina €/m² ja/tai käyttöaste.) Tehdään korjausvelka-analyysin pohjalta investointisuunnitelma 2020-luvulle. Kiinteistötasetta pienennetään. Optimoidaan sisäistä palvelutuotantoa toimipisteverkko huomioiden.

Lupa- ja valvontapalvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2022
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Kasvu tapahtuu kestävästi	Asiantuntemus ja tuki muille toimialoille. Tasapuolinen ja oikeudenmukainen valvonta.
Uudistuva työ ja asuminen - Keskustan elinvoima kasvaa - Nettomuutto kasvaa	Palvelukokemus, viranomaisprosessien keskinäistarkastelu ja sujuva lupakäsittely.
Toimija keskiössä - Heinolan arvostus kasvaa - Päätöksenteko perustuu tietoon - Henkilöstö on motivoitunutta	Tietopohjan vahvistaminen (rakennus- ja huoneistorekisteri, luontotiedot, ympäristövaikutukset). Työhyvinvointikyselyn tulokset vähintään vuoden 2021 tasoa. Esimiestyötä koskevien arviointien keskiarvo vähintään 3,8. Tarkastellaan maakunnallisia yhteistyömahdollisuuksia palvelutuotannossa.
Talouden tasapaino Velkamäärä vähentyy	Palvelualueilla hyödynnetään yhteistyötä (toimialat, sidosryhmät ja opiskelijat).

- Tilatehokkuus paranee
- Nettomenojen kasvu on hallinnassa

Yleiset taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella.

Alkuvuosi 2022 on siis ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan talouden kasvu hidastuu merkittävästi ensi vuotta kohti kuljettaessa. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Edessä on seisahtuvan kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voi sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan vuoden 2023 aikana pitäisi kuitenkin alkaa helpottaa. Ennusteessa ei kuitenkaan ennakoita Venäjän hyökkäyssodan eskaloitumista. Ei covid-19-pandemian kärjistymistä eikä rajoituksia, jotka vaikuttaisivat oleellisesti tuotantoon, kysyntään, työllisyyteen. Ei valloilleen ryöpsähtävää hinta-palkka-kierrettä. Ei sähkö- tai muiden energiamarkkinoiden romahdusta. Ei muutosta EKP:n mandaattiin varmistaa rahoitusmarkkinoiden vakaus ja ankkuroida inflaatio-odotukset keskipitkällä aikavälillä. Ei muutosta luottamukseen, joka luotonantajilla on Suomen valtion kykyyn hoitaa velkansa ja muut vastuunsa.

Vaikka edellä on todettu lukuisia talouteen vaikuttavia riskitekijöitä, joita ei ole otettu huomioon ennakkoinnissa, on Valtiovarainministeriö kuitenkin todennut, että yllätyksiä todennäköisesti tulee. Edellä mainittuja tai muita. Yksittäin tai useita samaan aikaan, joihin tulee varautua ja jotka tulee huomioida.

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021-2022. Kun talouden kasvu hidastuu ja velanhoitoimenot kasvavat, julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen. Myös hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät kustannukset, päätökset tukea turvallisuutta, huoltovarmuutta, tutkimusta, tuotekehitystä ja talouden vihreää rakennemuutosta, toimet sähkön hinnan kohtuuttoman nousun kompensoimiseksi kotitalouksille sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot kasvattavat alijäämää.

Vuosina 2024-2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain. Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden rakenteellinen tulojen ja menojen välinen epätasapaino on n. 9 mrd. euroa. Julkisen talouden rahoitus ei ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä. Julkisen taloudenpidon kestävyysongelman juurisyy on, että taloutemme suorituskyky ei riitä julkisen sektorin tarpeisiin - lakisääteisiin ja muihin. Haluamme tarjota pohjoismaisten verrokkiemme tasoiset julkiset

palvelut ja etuudet, vaikka taloutemme suorituskyky on verrokkejamme heikompi. Valtionvarainministeriön arvion mukaan tätä juurisyytä ei pääse pakoon eikä se korjaannu itsestään.

Taulukko. Kokonaistalouden kehityksen tunnuslukuja

BKT ja työllisyys	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BKT:n arvo, mrd. euroa	251,4	268,9	278,6	288,6	299,1	309,8
BKT, määrän muutos, %	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
Työllisten määrä, muutos-%	2,4	2,2	-0,2	0,3	0,4	0,3
Työttömyysaste, %	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4	74,7
Palkkasumma, muutos-%	5,1	4,8	3,3	3,3	3,4	3,3
Eläketulot, muutos-%	1,3	3,7	7,8	3,9	3,4	3,2

Lähde: VM taloudellinen katsaus syksy/2022, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023/syksy 2022

Kuntatalous

Kuntatalous on syksyllä 2022 historiallisen suuren mullistuksen edessä, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaville hyvinvointialueille. Suuressa kuvassa uudistus puolittaa kuntatalouden, mikä merkitsee kuntatalouden ennusteessa juoksevien menojen ja tulojen rajua pientymistä vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan

poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024-2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan

menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina

muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten

sote-uudistuksen jälkeenkin.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden

2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Kuntatalouden kustannuksiin kohdistuu tällä hetkellä kovia paineita. Kunta-alalle sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutuksilla on suuri merkitys tulevien vuosien menopaineisiin. Sopimus on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan, mutta sen päälle tulee vielä monivuotinen alan palkkarakenteita uudistava kehittämisohjelma.

Kustannuspaineita aiheuttavat myös odotettua korkeampana pysyttelevä hintojen nousu sekä siihen liittyvä korkotason nousu. Samaa aikaan kuntataloudessa ja laajemmin koko julkisessa taloudessa on tapahtunut verotulojen odotettua voimakkaampaa vahvistumista. Kun vielä vuosi sitten kuntatalouden tilan

ennakoitiin heikkenevän vuonna 2022 selvästi, nyt kunnallis- ja yhteisöverojen vahva kehitys on paikannut tilanteen.

Kuntatalouden kehitysarvio on lähivuosien osalta positiivinen, sillä myös vuotta 2023 vahvistaa noin 1,2 miljardin euron suuruiseksi arvioitu kertaluonteinen verohäntä. Se syntyy, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaan.

Euromääräisesti isojen sote-rahavirtojen lisäksi kuntien talouteen vaikuttaa vuonna 2023 useita päätöksiä, kuten varhaiskasvatusmaksujen alennus ja sen kompensointi sekä Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen valmistavaan opetukseen kohdistuvat tukimäärärahat.

Kuntaliiton pääekonomistin mukaan suuret kuntatalouden muutokset ja kertaluonteiset tekijät eivät kuitenkaan saa peittää alleen kuntatalouden ja julkisen talouden todellista tilaa. Suomen julkinen talous rakentuu loppujen lopuksi vaimeasti kehittyvälle talouskasvulle, ikääntyvälle väestölle ja laskevalle osaamistasolle eli haasteita talouden tasapainon osalta on olemassa. Pidemmällä aikavälillä julkisessa taloudessa ja kuntataloudessa tämä tarkoittaa kuluvaan vuotta huomattavasti matalampana verokehitystä sekä muita sektoreita korkeampia kustannuksia. Pääekonomisti Minna Punakallion mukaan päättäjien kannattaakin suunnata katseet vuoteen 2024 ja siitä eteenpäin, jotta kuntatalouden todellisen tilan näkee tarkemmin. Tosin sinnekin on odotettavissa jälleen talousennustetta heilauttavia uudistuksia, kun kuntien järjestämisvastuuta TE-palveluissa vahvistetaan. Elämme todellisia kuntatalouden ruuhkavuosia.

Lähde: Kuntaliitto pääekonomistin palsta ja VM: kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022

Kunnallisveron kehitys

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 9,93 mrd. euroa, mikä on noin 11,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Kunnallisveron tuottoa leikataan noin 13,9 mrd. euroa ja valtion ansio- ja pääomatuloveron tuottoa kasvatetaan noin 13,6 mrd. euroa. Ansiotuloverotusta kevennetään kokonaisuudessaan noin 0,3 mrd. eurolla sen varmistamiseksi, että verovelvollisten verotus ei kiristyi sote-veromuutoksen seurauksena. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta. Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotasoindeksiin muutosta vastaava indeksitarkistus. Työtulovähennykseen ehdotetaan tehtäväksi ikään perustuva portaittainen korotus. Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuuta ehdotetaan huojennettavaksi. Matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asuntolainan korkovähennysoikeus poistuu kokonaan. Kotitalousvähennyksen yhteydessä ehdotetaan otattavaksi käyttöön määräaikainen sähkövähennys. Lisäksi kunnallisveron tuottoa pienentää tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys. Hallitus antaa näistä erilliset esitykset. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 40 milj. euroa vuodelle 2023.

Yhteisöveron kehitys

Vuonna 2023 voimaan tulevan sote-uudistuksen yhteydessä kuntien tuloja pienennetään siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Tässä yhteydessä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan. Tämä pienentää kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2023 noin 763 milj. eurolla ja maksuunpanoa noin 909 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen, jossa kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset. Toimenpide kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävehennyksestä verotuksessa. Muutos pienentää yhteisöveron maksuunpanoa noin 76 milj. eurolla. Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että muutosten verotuottovaikutus kunnille on neutraali. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 5 milj. euroa vuodelle 2023.

Kiinteistöveron kehitys

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,1 mrd. euroa vuonna 2023, mikä on noin 16 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022. Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta. Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023.

Taulukko: Kuntien verotulot vuosina 2020–2023

	2020	2021	2022	2023
Kunnallisvero	20 222	20 696	21 668	9 931
Yhteisövero	1 967	2 846	2 715	2 112
Kiinteistövero	1 747	1 965	2 093	2 109
Yhteensä	23 936	25 507	26 476	14 152
<i>Keskimääräinen kunnallisveroprosentti</i>	<i>19,97</i>	<i>20,02</i>	<i>20,01</i>	<i>7,37</i>
<i>Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta</i>	<i>42,13</i>	<i>44,34</i>	<i>33,76</i>	<i>23,9</i>

Valtionosuudet

Kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2023 noin 650 euroa asukasta kohti. Mahdollinen leikkaus vähentää valtionosuuksia vuodesta 2024 alkaen.

Kuntien valtionavut laskevat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä voimakkaasti verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta, jonka myötä 70 prosenttia peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lisäksi hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan noin 2,7 mrd. euroa, ja se laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkehennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa 43 milj. euroa vuonna 2023. Vähennyksestä 9 milj. euroa toteutetaan pienentämällä kuntien yhdistymisavustuksiin valtionosuudesta tehtäviä siirtoja.

Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkehennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuden tasoa 43 miljoonaa euroa vuonna 2023. Peruspalvelujen valtionosuutta kasvattaa puolestaan ennen kaikkea indeksikorotus, jonka vaikutus on noin 90 miljoonaa euroa. Myös lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistaminen kasvattaa valtionosuutta vuonna 2023.

Kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Osana uudelleenkehennuksia valtionosuuteen tehdään kuitenkin aikaisempaa digitalisaation kehittämiseen liittyvää siirtoa vastaava 10 milj. euron määräaikaainen vähennys vuonna 2023.

Lähde: VM 19.9.2022 tiedote, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022

Heinolan kaupungin vuoden 2022 talousarvion laadinnan perusteet

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Talousarvion laadinnan pohjana on Heinolan valtuuston toukokuussa 2022 hyväksymä päivitetty strategia ja talousarvion laadintaohjeet. Talousarvion tavoitteena on mahdollistaa strategisten linjausten toteutuminen pitkällä aikavälillä talouden tasapaino säilyttäen.

Talousarvion laadintaohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Näiden ohjeiden pohjalta on valmisteltu myös talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2023-2026.

Talousarvion laadinnan pohjana on huomioitu Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehityssuunnitteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä osin myös valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntatalouteen.

Valtuuston talousarvioseminaari pidettiin 15.-16.9.2022, jossa käsiteltiin talousarvion lähtökohtia (ml. strategia) sekä talouden nykytila-analyysiä ja toimialojen talousarvioesityksiä.

Käyttötalous

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa kaupungin toimintamenoihin ja -tuloihin merkittävästi. Toimintamenoissa ei ole mukana enää hyvinvointialueelle siirtyviä kustannuksia, joiden myötä edelliset tilikaudet eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia vuoteen 2022.

Kaupungin toimintamenot vuonna 2023 ovat yhteensä n. 68,7 milj. euroa (158,7 milj. eur v. 2022) ja toimintatuloarvio puolestaan 25,1 milj. euroa (36,9 milj. eur v. 2022). Toimintakate on 42,7 milj. euroa eli n. 77,1 milj. euroa v. 2022 pienempi.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa (9/2022) sekä arvioitu myös kaupungin työttömyysasteen, väestökehityksen ja toimintaympäristön vaikutukset. Hyvinvointi-alueuudistus vaikuttaa merkittävästi myös verotuloihin.

Verorahoitus	TP 2021	Muutos						
		TA 2022	2022 tpe	Ta 2023	v. 2022	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Valtionosuudet	52 020	53 400	53 400	11 800	-41 600	11 300	11 200	11 000
Verotulot yhteensä	49 109	75 900	75 900	39 200	-36 700	36 900	36 900	36 900
Kunnallisvero	61 946	65 000	65 000	30 000	-35 000	27 900	27 800	27 800
Yhteisövero	5 171	4 700	4 700	3 000	-1 700	2 700	2 800	2 800
Kiinteistövero	6 009	6 200	6 200	6 200	0	6 300	6 300	6 300
Yhteensä	125 017	129 300	129 300	51 000	-78 300	48 200	48 100	47 900

Kunnallisvero

Kunnallisveroprosentti muodostuu v. 2022 veroprosentista, kun siitä leikataan 12,64 % -yksikköä hyvinvointialueuudistuksen myötä. Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän yhteensä n. 30,0 milj. euroa.

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa vuonna 2023. Kunnallisveroennusteessa on huomioitu hallitusohjelman mukaiset ansiotasoindeksin tarkistukset. Lisäksi muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Muun muassa matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta kuluvalle vuodelle ehdotetaan jatkettavaksi myös vuonna 2023. Kaikki arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina.

Yhteisövero

Yhteisöveron tuottoarvio vuodelle 2023 on n. 3 milj. euroa ja heikkenee kuluvasta vuodesta paran-tuneesta yleisestä yhteisöverokehityksestä huolimatta.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2023 on n. 6,2 milj. euroa eli kiinteistöverotuoton arvioidaan pysyvän vuoden 2022 tasolla. Kiinteistöveroprosentteihin ei tehty valtuuston päätöksellä muutoksia.

Valtionosuudet

Valtionosuuksien arvioidaan olevan 11,8 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueelle siirtyvä valtionosuus on arvioitu tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 tietojen mukaisesti.

Investoinnit

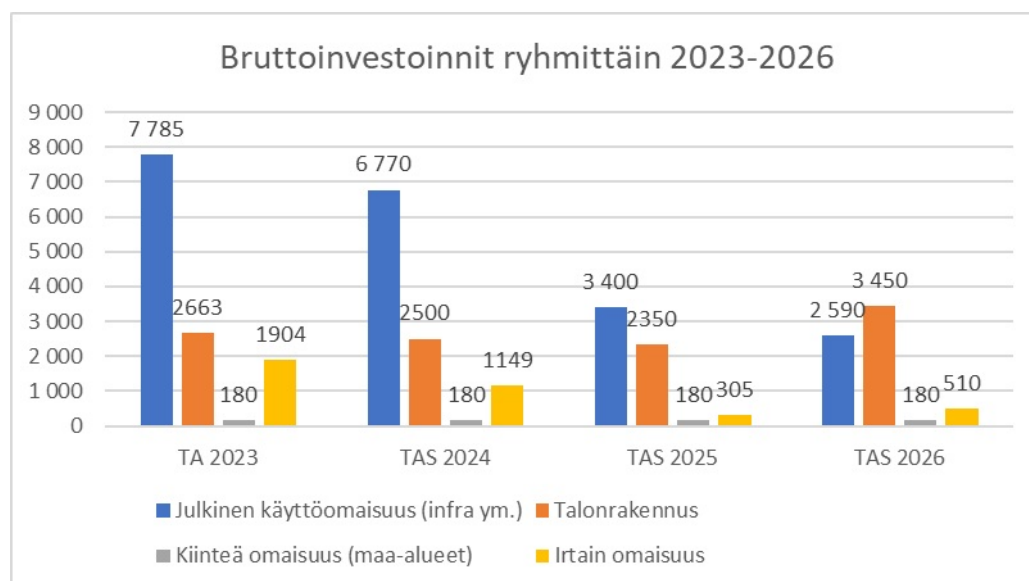
Taloussuunnitelmakauden 2023–2026 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 36,1 milj. euroa, josta vesilaitoksen investointien osuus on 6,5 milj. euroa, kiinteistöinvestointien osuus 10,9 milj. euroa ja kuntatekniikan investointien osuus milj. 14,0 euroa. Irtaimen omaisuuden investointeihin on lisäksi varattu n. 3,9 milj. euroa.

Vuoden 2023 investoinnit ovat yhteensä n. 12,5 milj. euroa.

Talonrakennusinvestoinnit pienenevät, kun suuret kouluinvestoinnit on saatu päätökseen ja Kirkonkylän koulun korjauksen kohdalla päädyttiin leasing-ratkaisuun. Talonrakennusinvestointien arvioidaan olevan vuonna 2023 yhteensä n. 2,7 miljoonaa euroa. Suurimpana kohteena Lyseonmäen koulun korjaukset. Kunnallistekniikan, vesilaitoksen ja maa-alueiden osalta investointien arvioidaan olevan n. 8,0 milj. euroa.

BRUTTOINVESTOINNIT RYHMITTÄIN (ml. Vesilaitos)

	TA 2023	TAS 2024	TAS 2025	TAS 2026	2023-2026	%
Julkinen käyttöomaisuus (infra ym.)	7 785	6 770	3 400	2 590	20 545	56,9
Talonrakennus	2663	2500	2350	3 450	10 963	30,4
Kiinteä omaisuus (maa-alueet)	180	180	180	180	720	2,0
Irtain omaisuus	1904	1149	305	510	3 868	10,7
Arvopaperit ja osuudet	0					
Yhteensä	12 532	10 599	6 235	6 730	36 096	100,0

Rahoitus

Vuonna 2023 investointitaso laskee (15,7 milj. euroa). Tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 75,5 %:ia, ja loppuosa investoinneista joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa tarvitaan lisäksi lainojen lyhennyksiin.

Vuonna 2023 lainoja lyhennetään 13,9 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa otetaan 15 milj. euroa. Lainakannan arvioidaan olevan n. 95,1 milj. euroa vuoden 2025 lopussa, joka on 5 329 euroa asukasta kohden. Lainakannassa on huomioitu myös lyhytaikaisen lainan (kuntatodistus) tarve.

Taloussuunnitelmavuodesta 2025 lainakannan odotetaan lähtevän laskuun.

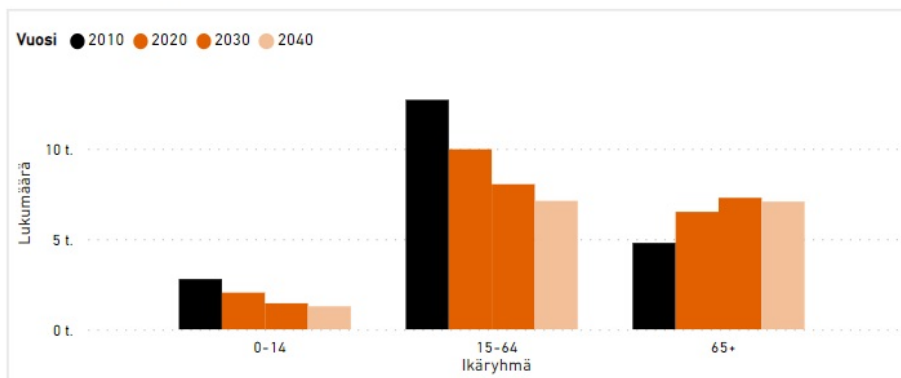

Väestö ja työllisyys

Tilastokeskuksen tuorein väestöennuste on viime vuodelta. Väestöennusteen mukaan Suomessa kuolisi vuoden 2060 loppuun mennessä 700 000 ihmistä enemmän kuin syntyy, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Suomessa syntyisi 2060-luvulla enää alle 40 000 lasta vuosittain. Pitkällä aikavälillä syntyvyys ei ole ikärakenteen kannalta kestävällä tasolla. Ennusteen mukaan alle 15-vuotiaiden määrä olisi vuoden 2060 lopussa lähes 200 000 nykyistä pienempi. Työikäisen väestön määrässä pitkittyvä matala syntyvyys näkyisi 2040-luvulta eteenpäin ja heijastuisi myös väestölliseen huoltosuhteeseen.

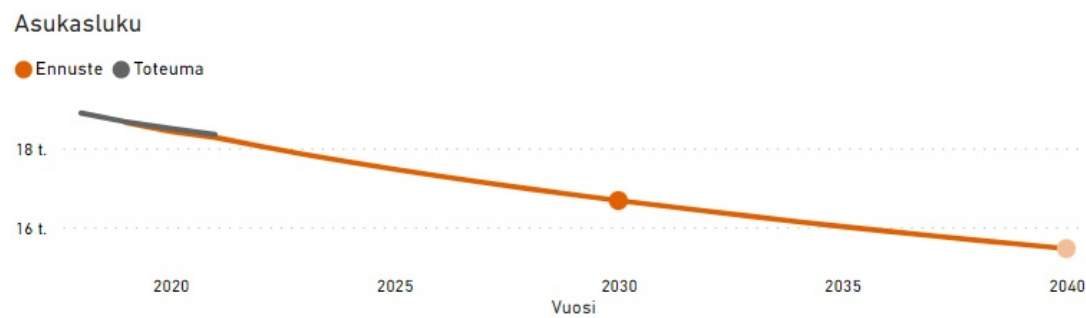
Heinolan osalta ikäryhmittäinen kehitys näyttää seuraavalta:

Ikäryhmittäinen kehitys: Lasten, työikäisten ja eläkeikäisten määrän toteutunut kehitys ja ennuste.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Heinolassa on asukkaita vuonna 2030 arviolta 16 672 ja vuonna 2040 asukkaita on 15 456. Ennusteen mukaan lasten määrä vähenee ja eläkeikäisten määrä kasvaa entisestään. Samanaikaisesti työikäisten määrä vähenee, mikä heikentää huoltosuhdetta ja tulee vaikuttamaan kunnan verotuloihin negatiivisesti.

Asukasluvun kehitys

Työllisyyden kehitys

Hämeen ELY-keskuksen syyskuun 2022 työllisyyskatsauksen mukaan Hämeen ELY-keskuksen alueen kunnissa oli syyskuun lopussa 16 875 työtöntä työnhakijaa, joista 759 oli kokoaikaisesti lomautettuja. Se on 2570 vähemmän (-13,2 %) kuin vuotta aiemmin. Sekä lomautettujen (-699) että muiden työttömien määrä (-1871) väheni. Elokuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä TE-toimistossa ja kuntakokeiluissa väheni 396:lla.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli syyskuun lopussa työttömänä 1677, mikä on 588 vähemmän (-26,0 %) kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhdenjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 969 vähemmän (-11,0 %) kuin vuosi sitten eli 7839.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta jatkoi korkeimpana Lahdessa (12,9 %) ja Heinolassa (12,3 %).

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain

Kunta	Syys 2022	Elo 2022	Syys 2021	Muutos		Työttömistä työn- hakijoista lomautetut	Työttömien työn- hakijoiden osuus työvoimasta	Syys 2022	Elo 2022	Syys 2021	Muutos	
	Työttömät työnhakijat							Avoimet työpaikat				
					%		%					%
Asikkala	226	236	318	-92	-29	9	6,9	55	54	72	-17	-24
Forssa	667	699	791	-124	-16	29	9,4	323	330	472	-149	-32
Hartola	117	101	100	17	17	19	11,7	17	23	18	-1	-6
Hattula	207	228	275	-68	-25	10	4,7	74	62	66	8	12
Hausjärvi	237	260	265	-28	-11	11	6,1	67	76	69	-2	-3
Heinola	935	916	1 052	-117	-11	41	12,3	224	232	320	-96	-30
Hollola	722	749	884	-162	-18	54	6,8	148	144	159	-11	-7
Humppila	87	90	112	-25	-22	9	9,0	8	14	9	-1	-11
Hämeenlinna	2 902	2 913	3 398	-496	-15	132	9,3	1 426	1 261	1 583	-157	-10
Iitti	236	230	269	-33	-12	17	8,5	32	56	38	-6	-16
Janakkala	565	568	643	-78	-12	27	7,4	118	106	184	-66	-36
Jokioinen	137	148	148	-11	-7	7	5,9	5	12	47	-42	-89
Kärkölä	179	174	178	1	1	15	9,0	28	30	29	-1	-3
Lahti	7 182	7 391	8 296	-1 114	-13	244	12,9	1 907	1 933	1 997	-90	-5
Loppi	176	180	201	-25	-12	12	4,9	70	64	46	24	52
Orimattila	662	691	717	-55	-8	40	9,1	73	96	86	-13	-15
Padasjoki	108	114	107	1	1	...	10,1	6	8	13	-7	-54
Riihimäki	1 164	1 209	1 270	-106	-8	45	8,6	457	443	681	-224	-33
Sysmä	124	119	136	-12	-9	12	9,5	6	16	27	-21	-78
Tammela	164	175	195	-31	-16	16	6,0	26	20	11	15	136
Ypäjä	78	80	90	-12	-13	...	7,3	5	6	5	0	0
Häme	16 875	17 271	19 445	-2 570	-13	759	9,9	5 075	4 986	5 932	-857	-14

Heinolan työttömyysaste on parantunut vuoden takaisesta (13,6%) tilanteesta, mutta on edelleen korkea (12,3%) ja lisää suoraan kustannuksia mm. työmarkkinatuen kuntaosuuksien muodossa.

Aktivointiaste on hieman parantunut vuoden takaiseen nähden. Aktivointiaste 31.8.2022 on ollut 24,79 % kun se vuosi sitten oli 22,89%.

Valtiovarainministeriön työmarkkinaennusteen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä TE-palveluissa jatkaa laskuaan tasaisesti lähivuosina. Pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan laskevan selvästi nopeammin kuin syksyn 2021 ennusteessa. Nuorisotyöttömyyden laskussa päästään vuonna 2024 ennusteen mukaan jo historiallisen alhaisiin lukemiin, eli matalammalle kuin kertaakaan 90-luvun laman jälkeen.

Lähde: Ely-keskus työllisyyskatsaus 9/2022 ja VM työmarkkinaennuste 25

HTV-arviot vuosille 2023-2025 koko kaupungin osalta esitetty alla. Henkilötyövuosien arvioidaan vähentyvän vuosittain. Alla esitetty myös arviot eläköityvistä vuoteen 2025 asti.

Henkilötyövuosi ennuste toimialoitain	2023	2024	2025
Yhteiset palvelut	25	25	24
Elinvoima	53	52	52
Hyvinvointi	340	323	321
Lupa- ja valvonta	13,3	13,3	13,3
Tekniikka	133	132	127
Yhteensä	564,3	545,3	537,3

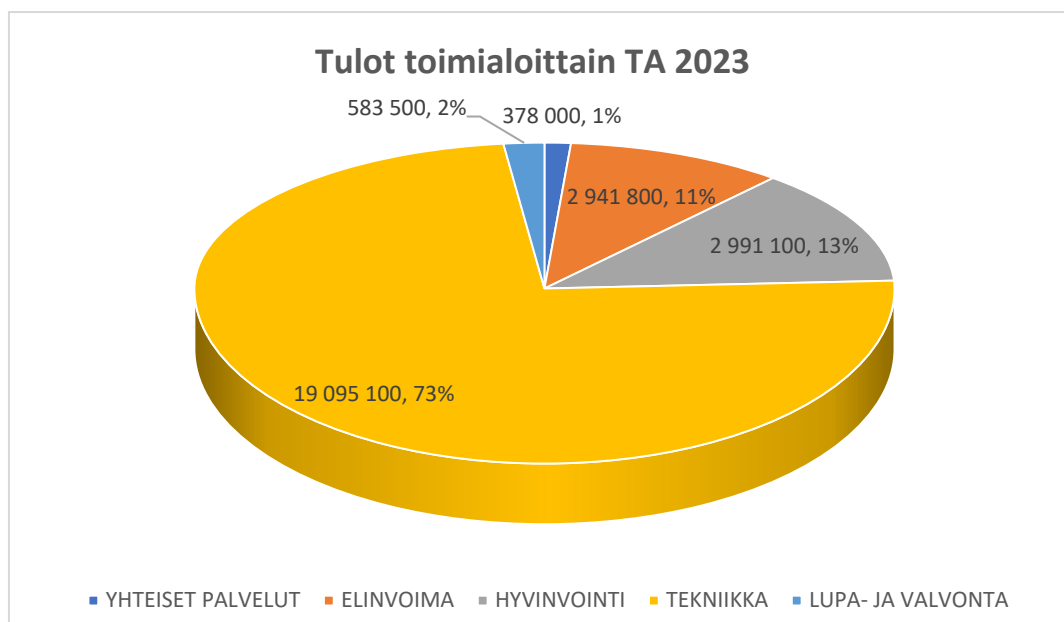
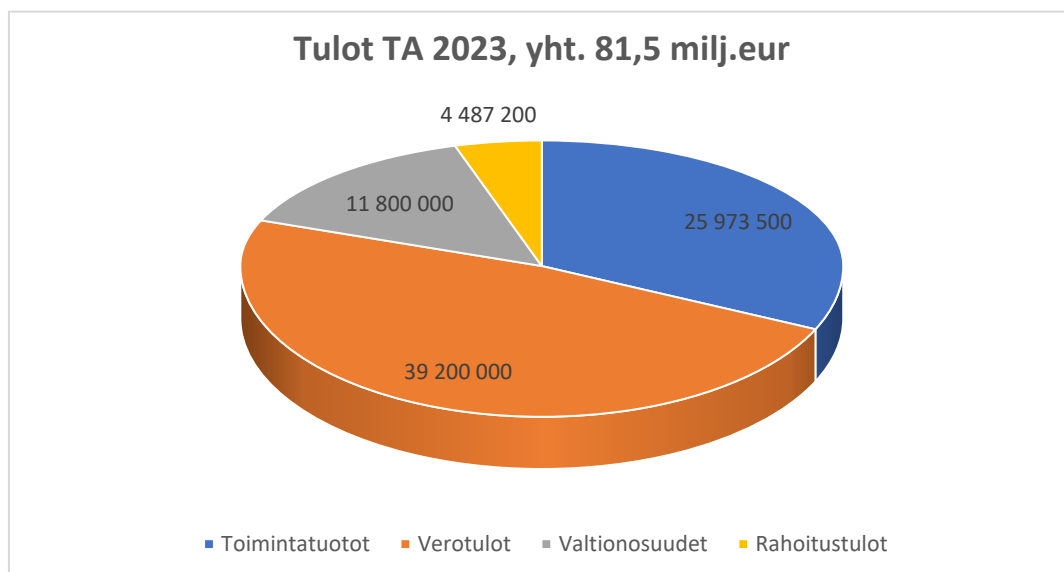
Eläke-ennuste toimialoitain	2021	2022	2023	2024	2025
Yhteiset palvelut	3	2	0	1	0
Elinvoima	2	2	2	2	2
Hyvinvointi	10	8	5	5	2
Lupa- ja valvonta	0	0	0	0	0
Tekniikka	6	4	2	4	6
Sote	11	19	-	-	-
Yhteensä	32	35	9	12	10

Osallistuva budjetointi

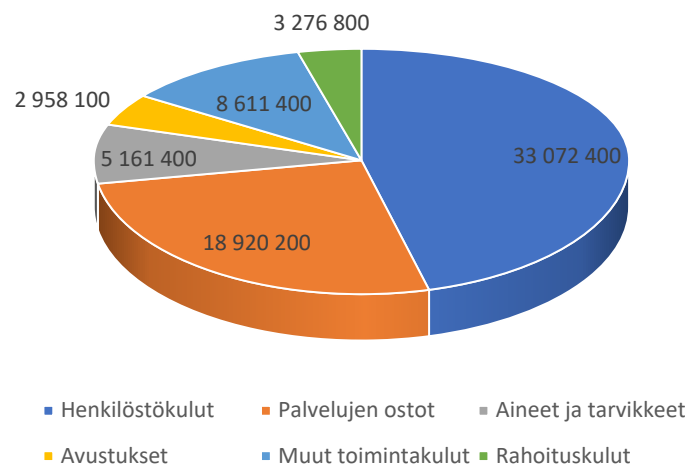
Vuoden 2023 käyttösuunnitelmien laadinnassa toimialat kartoittavat kohteita, joissa voidaan ottaa kuntalaiset paremmin huomioon ja osallistamaan päätöksen tekoon ja toteutukseen. Kohteista päätetään lopullisesti keväällä 2023. Osallistuvaan budjetointiin on varattu 50 t euron määräraha (yhteisiin palveluihin).

3. Käyttötalousosa

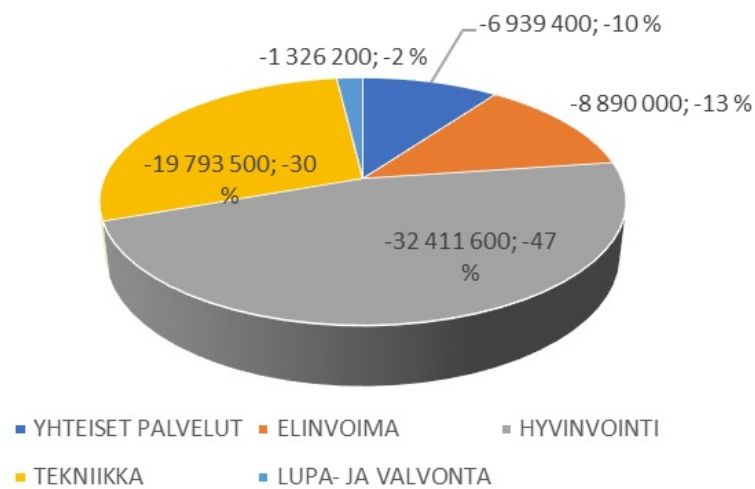
Alla oleviin tulot ja menot kuvioihin on koottu yhteen tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta kaikki Heinolan kaupungin TA 2023 tulot ja menot. Kuviot kuvaavat rahan lähteitä ja rahan käyttöä. Kokonaistuloissa on esitetty rahan lähteinä toimintatuotot, rahoitustulot ja verotulot. Menoissa rahan käyttönä on esitetty toimintakulut kululajeittain sekä rahoituskulut.

Menot TA 2023, yht. 72,0 milj.eur

Menot toimialoittain TA 2023

Yhteiset palvelut/kaupunginhallituksen alainen toimiala

Sitova taso toimialan netto

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
Selite						
TULOT	615 953	396 400	362 000	397	332	327
MENOT	-6 585 522	-6 980 600	-6 938 400	-6 918	-7 050	-6 882
NETTO	-5 952 071	-6 568 200	-6 561 400	-6 506	-6 703	-6 540

Tuloslaskelma, nettositovuus

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
Selite						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	316 246	107 900	0	0	0	0
Maksutuotot	-86	36 000	0	0	5	0
Tuet ja avustukset	294 461	250 000	361 000	396	326	326
Muut toimintatuotot	5 331	2 500	1 000	1	1	1
Toimintatuotot	615 953	396 400	362 000	397	332	327
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-2 616 800	-2 645 000	-2 533 100	-2 663	-2 723	-2 646
Palvelujen ostot	-3 589 205	-3 920 500	-4 042 000	-3 887	-3 952	-3 872
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-76 626	-67 500	-42 000	-42	-51	-42
Avustukset	-200	0	-15 000	-15	-15	-15
Vuokratkulut	-294 458	-286 200	-247 800	-252	-250	-248
Muut toimintakulut	-8 233	-61 400	-58 500	-59	-59	-59
Toimintakulut	-6 585 522	-6 980 600	-6 938 400	-6 918	-7 050	-6 882
TOIMINTAKATE	-5 969 569	-6 584 200	-6 576 400	-6 521	-6 718	-6 555
Rahoitustuotot ja -kulut	17 498	16 000	15 000	15	15	15
VUOSIKATE	-5 952 071	-6 568 200	-6 561 400	-6 506	-6 703	-6 540
Poistot ja arvonalentumiset	-277 488	-763 200	-472 000	-647	-661	-536
TILIKAUDEN TULOS	-6 229 560	-7 331 400	-7 033 400	-7 153	-7 364	-7 076

Investoinnit

Yhteisten palveluiden investoinnit pohjautuvat pitkälti kaupunginhallituksen hyväksymään digitiekarttaan, mutta sisältävät myös perusinfraan panostuksia. Investointeihin on varattu määrärahaa mm. talous- ja hr-järjestelmien uusintaan, tiedolla johtamisen kehittämisen järjestelmiin, verkkoinfran parantamiseen sekä digitointiin ja digitalisaation edistämiseen. Suurimmat panostukset ovat talous- ja hr-järjestelmiin sekä digitointiin ja sähköisen asiointin kehittämiseen.

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
Investoinnit						
MENOT	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300
NETTO	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300

Toiminnan kuvaus

Yhteisten palveluiden toimiala on suoraan kaupunginhallituksen alaisena. Toimialaa johtaa hallinto- ja kehitysjohtaja.

Yhteisten palveluiden toimiala muodostuu neljästä palvelualueesta:

- talouspalvelut
- henkilöstöpalvelut
- hallinnon tuen palvelut sekä
- tietohallinto- ja digipalvelut

Palvelualueiden toiminnasta vastaa ko. palvelualueen palvelualuejohtaja. Toimialajohtaja vastaa kokonaisuudessaan mm. viestinnän johtamisesta sekä koko kaupunkia koskevasta kehittämis- tai ohjaustehtävistä kuten esim. osallistuva budjetointi ja konserniohjaus. Toimialan määrärahavaraus sisältää virkaorganisaation lisäksi valtuuston ja kaupunginhallituksen, myös tarkastustoiminnot (tilintarkastus ja tarkastuslautakunta) ovat osa yhteisten palveluiden toimialan talousarviota.

Yhteisten palveluiden toimialan tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, digi- ja tietohallinto- ja viestintäpalveluiden sekä hallintopalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille toimialoille. Lisäksi tehtävänä on huolehtia tietyistä koko kaupunkia koskevista asiantuntijatehtävistä kuten luottamushenkilöhallinto, talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, hankintojen koordinointi, digitalisaation kehittäminen, sisäisen valvonnan kehittäminen jne.

Tavoitteena on tuotettavien palveluiden avulla tukea, ohjata, koordinoida ja helpottaa arjen työtä, mutta huolehtia myös säädösten noudattamisesta keskitetysti.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuonna 2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus vaikuttaa yhteisten palveluiden toimintaan mm. tehtävien, järjestelmien ja henkilöstöresurssien osalta. Henkilöstöstä hyvinvointialueelle siirtyy muutama henkilö, mutta sen lisäksi tehtäviä ja resursseja järjestellään muutoin uuden tilanteen vaatimalla tavalla myös muutoksen mahdollisuus hyödyntäen. Toimintaympäristön muutoksista myös yleinen turvallisuustilanne ja talouden tilanne vaikuttavat toimialan toimintaan. Myös talous- ja henkilöstöpalveluiden palveluntuottajamuutosta valmistellaan v. 2023 aikana.

Valtuusto on hyväksynyt keväällä 2022 päivitetyn strategian ja vuoden 2023 tavoitteet pohjautuvat päivitetyn strategian päämääriin ja tavoitteisiin.

Toiminnan painopistealueet

Yhteisten palveluiden toiminnassa pyritään palveluiden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja aktiiviseen vuoropuheluun toimialojen kanssa. Esimerkkeinä kehittämisestä ovat mm. digitalisaation hyödyntäminen sekä viestinnän ja osallisuuden kehittäminen. Kehittämistyötä tehdään myös valtiovarainministeriön digitalisaation kannustusrahan turvin. Tavoitteena on ottaa käyttöön myös palvelusopimusneuvottelu toimialojen kanssa vuoropuhelun parantamiseksi.

Tavoitteena on edelleen kehittää talouspalveluiden toimintaa mm. järjestelmäuudistuksella vastaamaan nykypäivän tarpeita. Tämä on huomioitu talousarvioesityksessä.

Toiminnan ja sen kehittämisen painopisteet vuonna 2023 ovat normaalin tukipalvelujen tuottamisen lisäksi strategian mukaisia ja jatkuvat osin vuodelta 2022. Tavoitteena on kehittää talous- ja hr-palveluita kokonaisuutena, kehittää tiedolla johtamista ja raportointia sekä työkykyjohtamista ja työhyvinvointia, panostaa osaamisen kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen ja sen johtamiseen kehittää digitalisaatiota ja sähköistä arkistointia ja asiointia, panostaa hankintojen tukeen ja kehittää talouspalveluita vastaamaan organisaation tarpeisiin. Myös viestinnän kehittämiseen ja suunnitelmallisuuteen panostetaan edelleen.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Toimiva arki - Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	- Asiakaslähtöisten digitaalisten asiointipalveluiden kehittäminen. - Digitukipalveluiden edistäminen.
Uudistuva työ ja asuminen - Muuttovoiton vahvistaminen - Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä - Monipaikkainen Heinola	- Hybridityön mahdollisuuksien edistäminen. - Viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. - Oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön edistäminen
Vahva kaupunkiyhteisö - Laadukas päätöksenteko - Osallisuuden vahvistaminen - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	- Valmisteluprosessin avoimuuden lisääminen. - Osallistuvan budjetoinnin toteutus. - Työkykyjohtamisen valmiuksien parantaminen. - Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous - Velkamäärän vähentäminen - Käyttötalouden tasapaino - Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit	- Talousviestinnän ja raportointikäytäntöjen kehittäminen. - Investointien suunnittelu- ja hallintamallin luominen

Riskienhallinta

Tunnistettu riski	Riskiäro	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöriskit (osaamispuutteet, avainhenkilöriskit, henkilöstön saatavuus)	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 	Perehdyttäminen, osaamisen kehittäminen, varautumissuunnitelmat, rekrytointiviestintä	
Rahoitusriskit	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Lainasalkun suojaus m.m. eri rahoitusmuotoja käyttämällä sekä kiinteillä koroilla.	
Tietoturva- ja tietosuojariskit	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Digiturvan kehittäminen m.m. hankkeen ja osaamisen kehittämisen avulla. Myös teknologisten välineiden kehittäminen.	
Palveluntuottajien toimintaan ja resursseihin liittyvät riskit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Sopimusten seuranta, ehdot, aktiivinen ja säännönmukainen vuoropuhelu.	
Tietojärjestelmä- ja tietoverkkojen toimintaan liittyvät riskit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Investointipanostukset järjestelmien kehittämiseen, osaamisen kehittäminen.	

Elinvoimalautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Elinvoimalautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	3 417 047	3 646 400	2 941 800	2 941	2 941	2 975
MENOT	-7 437 640	-8 489 000	-8 890 000	-9 041	-9 148	-9 149
NETTO	-4 018 379	-4 842 600	-5 948 200	-6 100	-6 207	-6 174

Tuloslaskelma, nettositovuus

Elinvoimalautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
Selite						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	262 897	330 100	207 300	209	209	209
Maksutuotot	408 216	603 900	636 500	637	637	637
Tuet ja avustukset	653 942	927 000	935 000	935	935	935
Vuokratuotot	604 301	580 000	663 000	660	660	694
Muut toimintatuotot	1 487 690	1 205 400	500 000	500	500	500
Toimintatuotot	3 417 047	3 646 400	2 941 800	2 941	2 941	2 975
Valmistus omaan käyttöön	2 548	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3 056 765	-3 986 200	-4 321 100	-4 442	-4 544	-4 544
Palvelujen ostot	-1 220 997	-1 478 000	-1 561 600	-1 575	-1 580	-1 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-192 534	-174 300	-173 700	-178	-178	-178
Avustukset	-2 181 851	-2 024 500	-2 029 500	-2 031	-2 031	-2 031
Vuokratulot	-746 783	-741 900	-723 300	-734	-734	-734
Muut toimintakulut	-38 711	-84 100	-80 800	-81	-81	-81
Toimintakulut	-7 437 640	-8 489 000	-8 890 000	-9 041	-9 148	-9 149
TOIMINTAKATE	-4 018 046	-4 842 600	-5 948 200	-6 100	-6 207	-6 174
Rahoitustuotot ja -kulut	-333	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-4 018 379	-4 842 600	-5 948 200	-6 100	-6 207	-6 174
Poistot ja arvonalentumiset	-434 382	-320 000	-82 000	-95	-79	-79
TILIKAUDEN TULOS	-4 452 761	-5 162 600	-6 030 200	-6 195	-6 286	-6 253

Toiminnan kuvaus

Elinvoimalautakunta vastaa elinvoimatoimialasta, joka palvelee koko kaupunkiyhteisöä ja kaupunkiorganisaation muita toimialoja tuottamalla sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia palveluja kaupungin elinvoiman edistämiseksi. Toimialan organisaatioon kuuluvat seuraavat palvelualueet: Elinkeinopalvelut, kaupunkisuunnittelu, kiinteistö- ja mittauspalvelut, kulttuuripalvelut ja työllisyyspalvelut.

Toimialajohtajan katsaus

Elinvoimapalveluiden keskeisiä muutoksia suunnittelukaudella ovat koko kaupunkiin vaikuttava sote-uudistus, elinvoimapalveluihin suoraan vaikuttava TE-palveluiden siirto ja sen valmistelu kunnille/kuntaryhmille vuodesta 2024 alkaen sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, joka elinvoimapalveluiden osalta vaikuttaa erityisesti kiinteistö- ja mittauspalveluihin ja kaupunkisuunnittelun toimintaan. Heinolan kaupunki on myös mukana Päijät-Hämeen kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa ja Heinolan ilmastotiekartan kehittämiskohteet ovat yhteneviä Päijät-Hämeen ilmastotiekartan kanssa.

Suotuisaa muuttoliikettä Heinolaan pyritään edelleen vahvistamaan, missä keskeistä on kehittää ratkaisuja asumisen tarpeisiin ja saada uusia yrityksiä kaupunkiin. Yksityisten toimijoiden ja kaupungin yhteistyötä tapahtumamarkkinoinnissa on tavoite kasvattaa vuosien 2023-2026 aikana.

Yritysten toimintaa vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuusongelma ja samanaikaisesti sosiaalisena ja taloudellisena haasteena on korkea työttömyys. Työttömien työnhakijoiden määrä oli elokuussa 2022 Heinolassa 916 henkilöä, mikä on noin 12 % kaupungin työvoimasta. Työllisyyden parantamiseksi tehdään konkreettista yhteistyötä yritysten, TE-toimiston, koulutuskeskus Salpauksen ja suunnittelukauden vuosina yhä enemmän myös korkeakoulujen kanssa.

Vierumäen urheiluopiston alue on kasvun vaiheessa, millä on myönteinen vaikutus koko Vierumäen alueen kehittämiseen. Alueen yritysten aktiivinen yhteistyö alueen

kehittämisessä ja kaavoituksen suunnittelussa kaupungin kanssa jatkuu suunnittelukauden aikana.

Vuoden 2023 aikana yritysysteistyön kehittämiseksi otetaan käyttöön asiakkuuksienhallintaohjelma, joka on osa kaupungin digitiekartan toteuttamista. Lisäksi elinvoimapalveluiden toiminnan ohjaamista ja vaikuttavuutta parannetaan hyödyntämällä entistä paremmin sekä nykyisistä tietojärjestelmistä että ulkoisista tietolähteistä saatavaa yritys-, väestö- ja paikkatietoa.

Osaavan työvoiman saaminen ja osaajien pysyminen organisaatiossa on elinvoimapalveluiden riski, jota pyritään poistamaan selkeyttämällä vastuita, tehtäviä ja toimintaa. Edellä mainituilla asioilla on suuri merkitys henkilöstön työhyvinvointiin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristö on muuttunut maailmanpoliittisen muutoksen vuoksi nopeasti vuoden 2022 aikana. Suomen talouden muutokset, mm. inflaation ja korkojen nousu, energiakriisi ja teollisuuden materiaali- ja komponenttisaatavuus vaikuttavat myös Heinolassa toimivien yritysten, yhteisöjen ja kotitalouksien toimintaan. Tällä on suora yhteys yritysten investointeihin, työllistämiseen ja yksityisten kotitalouksien ostovoimaan. Kaikki tämä vaikuttaa suoraan Heinolan kaupungin elinvoimaan.

Energian korkea hinta ja tarve parantaa kotimaista huoltovarmuutta vaikuttavat paikallisten energiaratkaisujen edistämiseen, joilla samalla siirrytään ekologiseen energiatuotantoon valtakunnallisten ilmastolinjausten mukaisesti.

Keskeistä on, että kaupunki, yritykset ja yhteisöt hakevat yhdessä ratkaisuja, miten talouden taantumasta päästään eteenpäin. Siksi Heinolassa aloitettu ekosysteemityö eri toimijoiden yhteistyön parantamiseksi, on oleellinen osa elinvoimatyötä.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueet toimialalla

Toiminnan painopistealueet ovat elinvoimatoimialalla seuraavat:

Tehtävien, vastuiden ja keskeisten toimintatapojen selkeyttäminen organisaation palvelualueilla.

Elinvoiman palveluiden selkeyttäminen ja muotoilu.

Yhteistyön rakentaminen sekä paikallisten että maakunnallisten toimijoiden välillä - ekosysteemityö.

Kaupunkimarkkinoinnin systematisointi ja tuloksellisuuden parantaminen yritys- ja asukaskohderyhmittäin.

Ilmastotiekartan kehittämiskohteiden edistäminen elinvoimapalveluiden näkökulmasta.

Toiminnan painopisteet palvelualueilla

Elinkeinopalvelut

TKI-hankeyhteistyön parantaminen, yritysten, korkeakoulujen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Yritys- ja kumppaniyhteistyön lisääminen yritysten toimintaedellytysten tukemiseksi.

Selvitystyö työpaikkaliikenteen järjestelyjen parantamiseksi.

Kaupunkisuunnittelu

Keskeisten kaavoitushankkeiden saaminen päätökseen.

Kaavoitusprosessin kuvaaminen ja kaavoitusten projektointi.

Osallisuusohjelman suunnittelu ja käyttöönotto.

Kiinteistö- ja mittauspalvelut

Tonttimyynnin toimintatavan uudistaminen ja käyttöönotto.

Maanhankinnan toimintatapojen uudistaminen.

Kulttuuripalvelut

Yhteisen viestintä- ja markkinointivuosisikellon rakentaminen ja käyttöönotto kaupungin viestinnän kanssa

Matkailumarkkinoinnin tuloksellisuuden parantaminen.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden yritys- ja oppilaitosyhteistyön lisääminen.

Työttömien aktivointiasteen nostaminen.

Työllisyyden hoidon monialaisen yhteistyön tehostaminen.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Toimiva arki - Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	Uudistetaan monialaisen yhteistyön käytäntöjä aktivointiasteen nostamiseksi. Etsitään keinoja yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa työpaikkaliikenteen parantamiseksi Heinolasta ja Heinolaan. Saadaan käytäntöön HIT - Heinolan ilmastotiekartan keskeisiä kehittämiskohteita.
Uudistuva työ ja asuminen - Muuttovoiton vahvistaminen - Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä - Monipaikkainen Heinola	Asumisen tarjontaa lisätään tonttimyyntien avulla ja vapaa-ajanasuntojen muuttamisella vakituisiksi asunnoiksi siellä, missä se on infrastruktuurin kannalta mahdollista. Käynnistetään yhteistyöhankkeita yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa yritystoiminnan kehittämiseksi ja työvoiman saamiseksi yrityksiin.
Vahva kaupunkiyhteisö - Laadukas päätöksenteko - Osallisuuden vahvistaminen - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	Kehitetään kaupunkia yhdessä asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kyselyitä, työpajatyöskentelyä, seminaareja ja muita tapahtumia apuna käyttäen. Samalla rakennetaan Heinolan ekosysteemiä. Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous - Velkamäärän vähentäminen - Käyttötalouden tasapaino - Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit	Kiinteistöjen uusiokäyttö etenee. Tonttimyyntiin käytännöt ja prosessi uudistetaan.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut (koko toimiala)

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
TKI-hankkeiden määrä yritysten ja korkeakoulujen kanssa.			4 kpl
Työllisyyspalveluiden yrityskumppaneiden määrä			5 kpl
Myytyjen tonttien määrä			tonttimäärä
Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi.			asuntojen määrä
Nettomuutto			asukasmäärä

Riskienhallinta

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen)

Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Osaavan työvoiman saatavuus ja pysyminen organisaatiossa.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Työhyvinvoinnin parantaminen tehtäviä, vastuita ja toimintaa selkeyttämällä.	Elinvoimajohtaja

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	2 757 803	2 683 600	2 991 100	2 595	2 595	2 595
MENOT	-31 054 016	-31 261 300	-32 411 600	-31 631	-31 857	-31 723
NETTO	-28 296 312	-28 577 700	-29 420 500	-29 036	-29 262	-29 128

Tuloslaskelma, nettositovuus

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	645 948	827 300	827 000	828	828	828
Maksutuotot	921 263	947 400	896 000	856	856	856
Tuet ja avustukset	1 082 045	808 100	1 173 400	817	817	817
Vuokratuotot	53 158	90 200	84 700	84	84	84
Muut toimintatuotot	55 389	10 600	10 000	10	10	10
Toimintatuotot	2 757 803	2 683 600	2 991 100	2 595	2 595	2 595
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-18 710 451	-18 300 300	-18 906 000	-18 561	-18 777	-18 644
Palvelujen ostot	-4 942 597	-5 358 100	-5 688 700	-5 524	-5 445	-5 460
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-708 932	-678 600	-893 400	-774	-767	-725
Avustukset	-848 313	-882 400	-806 700	-786	-786	-786
Vuokratulut	-5 812 982	-6 022 500	-6 097 800	-5 967	-6 063	-6 089
Muut toimintakulut	-30 741	-19 400	-19 000	-19	-19	-19
Toimintakulut	-31 054 016	-31 261 300	-32 411 600	-31 631	-31 857	-31 723
TOIMINTAKATE	-28 296 213	-28 577 700	-29 420 500	-29 036	-29 262	-29 128
Rahoitustuotot ja -kulut	-99	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-28 296 312	-28 577 700	-29 420 500	-29 036	-29 262	-29 128
Poistot ja arvonalentumiset	-407 299	-555 000	-729 000	-696	-567	-367
TILIKAUDEN TULOS	-28 703 611	-29 132 700	-30 149 500	-29 732	-29 829	-29 495

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaavat kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä.

Toimiala rakentuu varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen, virikkeellisen elämän sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueista. Luottamushenkilöhallintoon kuuluvat hyvinvointilautakunta ja sen liikuntajaosto.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen kaikki toiminta toteuttaa entistä vahvemmin kunnille annettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 mukaisesti. Palvelualueen toiminta koostuu hyte-työn organisoinnista yhdessä poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän kanssa, tuesta ennakko vaikutusten arvioinneille, lakisääteisen ehkäisevän päihdetyön toteutuksesta (neljän tuulen ilmiöiden kokonaisuudessa) sekä lapsiperheille, maahanmuuttajille ja ikäihmisille kohdennetusta sujuvan arjen tuesta. Palvelualueelle kuuluu lisäksi talousvastuu hyvinvointipalveluiden hallinnon, hyvinvointilautakunnan, vaikuttamistoimielinten (vanhus- ja vammaisneuvostot sekä lapsiperheraati) ja järjestöavustusten osalta.

OPETUS- JA KOULUTUKSEN PALVELUALUE

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen järjestämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan 2. asteen koulutuksen yhteistyön (Heinolan lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Suomen urheiluopisto) edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta.

Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Oppilashuollon asiantuntijapalvelut järjestetään Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen - palvelualueen toimesta. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupungin teknisestä toimesta.

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUALUE

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ PALVELUALUE

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjasto-, liikunta-, museo ja nuorisopalveluista:

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston tulee tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, opastaa ja ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto sijaitsee Kauppakadulla. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Museopalvelut tallentavat, tutkivat ja esittävät paikallista historiaa ja kulttuuria, joiden pohjalta toteutetaan kulttuuriperintökasvatusta ja elämyksiä museon eri kohderyhmille. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupunginmuseo, Heinolan taidemuseo ja Lääninkivalteri Aschanin talo. Museoiminta pohjautuu laajaan esinekokoelmaan, joka käsittää sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Liikuntapalveluiden tehtävänä on myös tukea

kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito on ostettu teknisen toimelta. Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa: eläkeläisten ja soveltavan liikunnan ryhmätoimintaa, KKI-liikuntapalveluita työttömille ja yrityksille sekä harrastamisen Suomen mallin koordinointi. Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntatilat ja -paikat ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on, paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelujen vastaavat perusnuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikamppia ja skeittihallia sekä järjestävät hanketoimintaa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN PALVELUALUE

Opiskeluhuoltopalvelut (koulupsykologit ja -kuraattorit) siirtyvät palvelualueelta hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Heinolan kaupungin vastuulle jäävän hyte-työn toimintaa ja resurssointia uudistetaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ kohdennetaan eri ikäryhmille arjen sujuvuutta edistävän tuen avulla valtuuston hyväksymän hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 mukaisesti. Heinolan hyvinvointisuunnitelma sisältää mm. lasten ja nuorten sekä ikäihmisten maakunnallisten hyvinvointisuunnitelmien tavoitteita ja niiden kautta maakunnalliset hyte-kärkien painopisteet. Vanhuspalvelulain 5 § mukaan kunnan on edelleen, hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin, laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Tässä yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeä. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista ikäihmisten osalta tullaan arvioimaan neljännesvuosittain yhdessä vanhusneuvoston ja paikallisen työryhmän kanssa. Hyvinvoinnin raportointi tapahtuu hyvinvointikertomuksina, suppeasti tilinpäätöksen yhteydessä ja laajasti valtuustokauden päättyessä.

Perhekoordinaattori ja perhekoutsi panostavat perheiden varhaiseen tukeen erityisesti varhaiskasvatus- ja alakouluiässä. Ikääntyvän väestön hyvinvointityö esitetään organisoitavaksi ohjaajan resurssilla. Maahanmuuttajien kotouttamisesta vastaa kolmen kunnan yhteinen maahanmuuttokoordinaattori (1/3) ja esitettävä kotouttamisohjaaja. Maahanmuuttajien kotouttamista koskeva lainsäädäntö on valmisteilla (kolme erillistä lakia, joista kaksi on tulossa voimaan jo vuonna 2023). Hyvinvointialueuudistus tuo kunnille lisävastuuta ja -tehtäviä.

OPETUS- JA KOULUTUKSEN PALVELUALUE

Perusopetuksen kouluja on viisi, yksi lukio ja musiikkiopisto. Perusopetuksen oppilasmäärä on noin 1350, lukion noin 200 ja musiikkiopiston opiskelijoita on noin 360. Perusopetuksessa oppilasmäärä laskee 2022 vuodesta noin 40 oppilaalla. Kailas-talon käyttöönotto tapahtuu 1.3.2023. Kirkonkylän koulu lähtee rakennushankkeen ajaksi väistöön 1.3.2023 Tommola-taloon.

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUALUE

Kirkonkylän koululla toimiva esiopetus siirtyy rakennushankkeen ajaksi väistöön Tommola-talon yläkertaan 1.3.2023 alkaen. Kailas-talon käyttöönotto tapahtuu varhaiskasvatuksen osalta siten, että esiopetus siirtyy uusiin tiloihin 1.3.23

alkaen ja päiväkotia 1.8.23 alkaen. Jyrängön alueen varhaiskasvatuspalvelut esitetään järjestettäväksi 1.8.2023 lukien ensisijaisesti Elämänkaaritalossa sekä alueen perhepäivähoitajilla, jolloin Jyrängön päiväkotikiinteistöstä luovutettiin. (Kiinteistö on rakennettu 1970-luvulla). Rainion päiväkodista luovutettiin 1.8.2024 jolloin Rainion varhaiskasvatuspalvelut järjestettäisiin ensisijaisesti Kailaan päiväkodissa.

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ PALVELUALUE

Kirjaston remontin tavoitteena on saada Heinolaan ajanmukaiset ja viihtyisät kirjastotilat, joissa on mahdollisuudet kohtaamisiin, osallistumiseen, opiskeluun, työskentelyyn ja ajanviettoon. Päämääränä on luoda nykyaikaisen kirjaston toimintaa tukevat, monipuoliset ja joustavat tapahtumakokoontumis- ja harrastetilat sekä rauhalliset työskentelytilat. Muutokset toteutetaan nykyisiä kirjastotiloja muuntamalla ja tarvittavat lisätilat saneeraamalla.

Toiminnan painopistealueet

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN PALVELUALUE

- Sujuvan arjen tuki asukkaille. Erityisesti ikääntyvän väestön hyvinvoinnin edistäminen.
- Toimivien yhteistyökäytänteiden luominen matalan kynnyksen palveluiden kesken kaupungin sisällä.
- Kuntien tehtäväksi jäävän toiminnan rakentuminen yhdyspinnaksi hyvinvointialueen palveluiden kanssa.
- Hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 tavoitteiden toteuttaminen.

OPETUS- JA KOULUTUKSEN PALVELUALUE

Ennakoiva lapsen ja nuoren oppimisen sekä kasvun tukeminen

- Kouluvalmentaja - toimintamallin kehittäminen ja jatkumisen varmistaminen Lyseonmäen koululla
- Koulupudokkaiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten pienryhmän toiminnan vakinaistaminen Lyseonmäen koululla

Oheispalvelujen kehittäminen

- Koulukuljetuspalvelun edelleen kehittäminen.
- Henkilökohtaiset kannettavien laajeneminen myös 5.lk:lle

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUALUE

Varhaiskasvatuslakiin lisättiin 1.8.2022 kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tuki. Kolmitasoisien tuen prosessien jalkauttaminen ja kehittäminen jatkuu vuoteen 2025 asti. Pedagogiikan sekä toiminnan rakenteiden kehittäminen uudistuneessa toimintaympäristöissä.

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ PALVELUALUE

Kävelyn, pyöräilyn ja luontoliikunnan edistäminen. Ajanmukaisten tilojen suunnittelu kirjastolle ja taidemuseolle. Muuttuvan ja lisääntyvän vapaa-ajan tarpeisiin vastaaminen.

Investoinnit

OPETUS- JA KOULUTUKSEN PALVELUALUE

Kailas-talon valmistuessa Kailaan koulun opetuksessa tarvittava välineistö.

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUALUE

Kailas-talon valmistuessa Kailaan päiväkodin toiminnassa tarvittava välineistö.

VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ -PALVELUALUE

Kirjaston aikuistenosaston uudistaminen vastaamaan nykyajan tarpeita.

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0
NETTO	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Toimiva arki - Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	YHDYSPINTAPROSESSIIEN RAKENTAMINEN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA
Uudistuva työ ja asuminen - Muuttovoiton vahvistaminen - Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä - Monipaikkainen Heinola	VAHVISTUNUT MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ - monikanavainen ja kohdennettu viestintä - mobiiliversioiden hyödyntäminen - yhteistyö kaupungin kaikkien toimijoiden kanssa
Vahva kaupunkiyhteisö - Laadukas päätöksenteko - Osallisuuden vahvistaminen - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN: - Yhteisöllisyyden vahvistaminen koronavuosien jälkeen TIEDOLLA JOHTAMINEN: - Kasvun ja kehityksen ohjauksen koordinaatio varhaiskasvatuksesta 2.asteelle TYÖHYVINVOINTIIN PANOSTAMINEN (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous - Velkamäärän vähentäminen - Käyttötalouden tasapaino - Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit	KÄYTTÖTALouden TASAPAINO: - toiminta suunnitellaan lapsi/oppilas/asiakasmäärän mukaisesti

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	19,5 €	19,5 €	20,0 €
Varhaiskasvatus €/asukas	404	4 19,65€	439 €
€/lapsi (Heinolan kaikki alle kouluikäiset)	10 231	11 245,71 €	12 169 €
Perusopetus €/asukas	722	708 €	740 €
€/oppilas	9564	9 630 €	10 052 €
Lukiokoulutus €/asukas	119	122 €	123 €
€/opiskelija	11206	10 463 €	11 325 €
Musiikkiopisto €/asukas	30	31,87 €	32 €
€/opiskelija	1223	1 366 €	1066 €
€/opetustunti	59	64,41 €	61,09 €
Peruskoulun suorittaneiden osuus/% 9. luokkalaisista	99	100 %	100 %
Virikkeellinen elämä nettokustannukset €/asukas	218	215 €	232 €
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, nuoriso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimintaan osallistuneet	264 883	380 000	310 000
Kirjaston fyysiset käynnit / asukasluku	7	8	8
Kirjaston kokonaislainaus / asukasluku	13	12	12
Ulkopuolinen rahoitus/€ • Varhaiskasvatuspalv. • opetus- ja koulutuspalv. • virikkeellinen elämä	• 276 362 • 491 732 • 218 018	• 318 482 • 450 000 • 156 100	• 493 000 • 430 000 • 160 000

Riskienhallinta

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Varhaiskasvatuksen toimipisteiden ja koulujen palveluverkkoa ei sopeuteta.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Vahva, ajantasainen keskustelu ja vuorovaikutus päättäjien kanssa.	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
HVA- uudistus vaikuttaa paikallisiin palveluihin (oppilas- ja opiskeluhuolto, ikääntyneiden hyte-palvelut jne)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	HVA- yhdyspintaprosessien rakentuminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Hyvinvointipäällikkö, Hyvinvointijohtaja
Henkilöstön saatavuus	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Koulutusyhteistyö mm. LAB:in ja muiden korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa, mahdollisuus oppisopimuskoulutukseen, työnantajamaineen ylläpitäminen, hyvä esihenkilötyö	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja, Hyvinvointipäällikkö, Palvelualuejohtaja
Hankkeiden maksimaalinen hyöty jää saavuttamatta.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Hankkeista vastaavien henkilöiden kuormittumisen estäminen. Talouden seurantaan saatu riittävä tuki ja järjestelmien toimivuus.	Talousjohtaja , Hyvinvointijohtaja

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen), Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

Teknisen lautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Teknisen lautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	23 443 666	22 838 400	18 197 600	17 756	17 902	17 947
MENOT	-24 221 723	-24 720 400	-19 157 300	-17 604	-18 260	-18 118
NETTO	-51 786	-604 200	-698 400	379	-131	56

Tuloslaskelma, nettositovuus

Teknisen lautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	10 161 976	10 730 600	8 597 400	8 422	8 468	8 488
Maksutuotot	20 231	700	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	803 587	0	206 100	130	130	130
Vuokratuotot	12 185 701	12 103 200	9 391 700	9 202	9 302	9 327
Muut toimintatuotot	272 172	3 900	2 400	2	2	2
Toimintatuotot	23 443 666	22 838 400	18 197 600	17 756	17 902	17 947
Valmistus omaan käyttöön	1 367 151	1 913 000	897 500	863	863	863
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-7 978 648	-8 104 100	-6 504 100	-6 525	-6 698	-6 556
Palvelujen ostot	-8 612 717	-8 860 600	-7 163 900	-5 869	-5 905	-5 901
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-4 607 386	-4 899 800	-4 036 800	-3 863	-3 909	-3 915
Avustukset	-6 087	-6 300	-106 400	-106	-106	-106
Vuokratulut	-2 939 810	-2 782 400	-1 280 000	-1 178	-1 579	-1 577
Muut toimintakulut	-77 076	-67 200	-66 100	-63	-63	-63
		-24 720				
Toimintakulut	-24 221 723	400	-19 157 300	-17 604	-18 260	-18 118
TOIMINTAKATE	589 094	31 000	-62 200	1 015	505	692
Rahoitustuotot ja -kulut	-640 880	-635 200	-636 200	-636	-636	-636
VUOSIKATE	-51 786	-604 200	-698 400	379	-131	56
Poistot ja arvonalentumiset	-9 162 971	-8 413 000	-9 255 000	-8 187	-8 418	-8 309
TILIKAUDEN TULOS	-9 214 757	-9 017 200	-9 953 400	-7 808	-8 549	-8 253

Investoinnit

Toimialan investointien taso säilyy poikkeuksellisen korkeana vuonna 2023. Pääosa investointimenoista muodostuu palveluverkkopäätösten mukaisista koulu- ja päiväkotikohteista. Kirkonkylän koulun hankesuunnittelu on valmistumassa, ja toteutus ajoittuu vuosille 2023-24. Hankesuunnitelman hyväksymisvaiheen yhteydessä päätetään hankkeen rahoitusvaihtoehtoista. Koulun toteutus on linjattu puurakenteiseksi.

Tilakeskuksen investointitaso laskee huomattavasti ja tilakeskus valmistautuu kaupungin rakennuskannan ylläpitoon. Kuntatekniikan investoinneissa painottuvat vuonna 2023 katujen ja vesihuollon rakentaminen sekä vesihuollossa pohjavedenoton kehittäminen, vesilaitoksen digitalisoinnin lisääminen sekä vesilaitoksen korjausvelan selvittäminen.

Jatkuviin perusluonteisiin investointimenoihin kuuluvat mm. asfaltointikohteet, katuvalaistus, routavaurioiden korjaus sekä pumppaamoiden ja vesihuoltoverkoston saneeraus. Kuntatekniikan investointisuunnitelmassa on huomioitu koko taloussuunnittelukauden tavoite edistää kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja kaupunkiympäristön esteettömyyttä.

Liikenteen ja kaupunkiympäristön suunnittelussa priorisoidaan kestävät liikkumismuodot ja hyvinvointi. Investoinneilla toteutetaan kaupungin hyvinvointityön (Hyte) ja Hinku-sitoumuksen sekä seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-sopimuksen tavoitteita.

VESIHUOLTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
NETTO	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230

Kävelyn ja pyöräilyn olos.keh.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0
NETTO	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0

Keskustan kehittämisen Investoinnit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
				1000e	1000e	1000e
MENOT	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0
NETTO	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0

Mustikkahaan katu Investoinnit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
				1000e	1000e	1000e
MENOT	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0
NETTO	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0

Ala-Musterin vedenott. korjaus Investoinnit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
				1000e	1000e	1000e
MENOT	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0
NETTO	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0

TEKNIikka Investoinnit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
				1000e	1000e	1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
	-19 482	-19 724				
MENOT	536	000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020
NETTO	-18 746	-19 724	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020
	876	000				

TEKNIikka YHTEENSÄ Investoinnit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
				1000e	1000e	1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
	-22 424	-26 464	-10 973			
MENOT	758	000	000	-9 730	-5 790	-6 250
NETTO	-21 689	-26 464	-10 973	-9 730	-5 790	-6 250
	097	000	000			

Tekniikkatoimiala palvelee koko kaupunkiyhteisöä ja kaupunkiorganisaation muita toimialoja tuottamalla toimivan ja viihtyisän kaupungin edellyttämiä yhdyskuntateknisiä palveluita sekä toimitila-, ruoka- ja siivouspalveluita. Toimialan organisaatioon kuuluu kolme palvelualueutta: kuntatekniikka, tilakeskus sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Toimialajohtajan katsaus

Vuotta 2023 ohjaavat edelleen kouluinvestointihankkeet ja ilmastotavoitteet, mutta myös energiatehokkuus. Palveluverkkopäätösten mukaisia kouluhankkeita valmistellaan kirkonkylän koulun rakentamisen suunnittelulla. Kirkonkylän koulun ja päiväkodin hankesuunnitelman valmistelut etenevät valtuuston linjapäätösten mukaisesti.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja kaupunkiympäristön esteettömyyttä edistetään kaupungin hyvinvointityön, hiilineutraaliussitoumuksen (Hinku-kunta) sekä uuden Lahden seudun MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Siltakadun ja Laaksokadun saneeraus valmistuu ja Kaivokadun uudistussuunnitelmat käynnistyvät. Kaupungin vetovoimaa ja asukkaiden hyvinvointia edistetään toteuttamalla kehittämishankkeita (esimerkiksi Isiäisen vesistökunnostus).

Vesihuollon varmuutta parannetaan ja korjausvelan poistamista valmistellaan muun muassa luokittelemalla investointikohteita analyttisemmin sekä priorisoimalla investointeja luokittelun perusteella.

Kaupungin energiatehokkuutta edistetään mm. Hinku-tavoitteiden mukaisesti. Hulevesien hallintaan kiinnitetään huomiota insinööriyöstä saatujen kehittämisehdotusten avulla. Muita kehittämisen painopisteitä ovat paikkatiedon parempi hyödyntäminen ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen.

Ilmastotyötä ja energiatehokkuutta edistetään infrastruktuurin tiedonhallintajärjestelmien laajentamisella ja automatisaatiolla sekä toimialojen yhteistyöllä ja viestintää tehostamalla.

Hyvinvointialueuudistuksessa siirtyy erityisesti ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstöä (34 hlöä) ja tilakeskuksen henkilöstövaikutukset ja -kohdistukset ovat edelleen selvitysvaiheessa kaupungin jo myymien tai myyntiin tulevien kiinteistöjen takia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tekniikkatoimialan tavoitteiden toteuttaminen edellyttää digitiekartan toimien toteuttamista, kuten tiedolla johtamisen lisäämistä ja sähköisiä palveluja, jotta asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin pystytään vastaamaan. Esimerkiksi energia- ja ilmastokysymykset vaikuttavat toimialan hankintoihin ja palveluihin.

Toiminnan painopistealueet toimialalla (KEVA-kyselystä ja kehityskeskusteluista)

- Arjen toimivuus, resurssien riittävyys ja sujuvien palveluprosessien varmistaminen
- Viestinnän ja vuorovaikutuksen lisäämistä asiakastarpeiden mukaisesti
- Opiskelija- ja hankeyhteistyön hyödyntämistä sekä uuden osaamisen arkitsoveltamista

Toiminnan painopistealueet palvelualueilla (KEVA-kyselystä ja kehityskeskusteluista)

Kuntatekniikka

- Esihenkilötyö
- Palautteenantaminen
- Strategian saaminen ymmärrettäväksi oman työn kannalta

Ruoka- ja siivouspalvelut:

- Asiakaspalaute
- Palauteen antaminen henkilöstölle
- Henkilöstön osallistaminen toiminnankehittämiseen

Tilakeskus

- Asiakaspalautteen kerääminen ja käsittely
- Johtamisen avoimuus esihenkilötyössä
- Oman työn vaikutukset strategian toteuttamisessa

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: Teknisen toimen johtaja

Valtuusto on hyväksynyt alla olevat tavoitteet toimialan valtuuston sitovuustason tavoitteiksi. Tavoitteet on johdettu strategiasta.

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Toimiva arki - Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	- Edistetään esteettömyyttä - Pidetään hyvänä puistojen ja liikuntapaikkojen asiakastyytyväisyyttä - Tuetaan Hyvinvointiohjelman mukaisia tavoitteita - Toteutetaan sekä edistetään uusituvan energian järjestelmiä (esim. aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä)
Uudistuva työ ja asuminen - Muuttovoiton vahvistaminen - Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä - Monipaikkainen Heinola	- Lisätään houkuttelevuutta ja elinvoimaa kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinneilla - Tuotetaan toimivia ja arkea tukevia yhdyskuntateknisiä palveluja - Hyödynnetään kehittävää ja osallistavaa korkeakoulu yhteistyötä (ml. Salpaus)
Vahva kaupunkiyhteisö - Laadukas päätöksenteko - Osallisuuden vahvistaminen - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	- Kehitetään ja hyödynnetään rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä - Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla) - Kootaan systemaattisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestitään kaupungin digikanavissa
Kestävä talous - Velkamäärän vähentäminen - Käyttötalouden tasapaino - Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit	- Tiivistetään kaupungin toimipisteiden verkostoa ja parannetaan tilatehokkuutta - Tehdään korjausvelka-analyysin pohjalta investointisuunnitelma 2020-luvulle ja toteutetaan vesilaitoksen korjausvelka-analyysi - Pienennetään kaupungin kiinteistötasetta - Hyödynnetään kaupunkipuistoa hiilinieluna - Tiivistetään omistajanohjauksella toimialojen yhteistyötä

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
Katujenhoidon kustannus, €/m ²	1,14	1,14	1,16
Vuotoveden osuus jätevedenpuhdistamon vastaanottamasta vesimäärästä, %	47,10	46%	45%
Ateriasuoritteen keskimääräinen tuotantokustannus, €	3,67		3,20€
Siivouspalvelun tuntikohtainen kokonaiskustannus, €/h (ei sisällä sotealueen kohteita)	19,09		
Koronavaikutus, koulut ja uimahalli suljettuja, resurssisiirto sotepalveluun			
Siivouspalvelun pinta-alakohtainen kokonaiskustannus, €/neliöt (ei sisällä sotealueen kohteita)	1,60		
Laitoshuoltajapalvelut vuodeosasto hoitovuorokausi / €	27,37		Toiminta siirtynyt sotetoimijalle
Asumispalvelujen ateria- ja siivouspalvelu, hoitopäivä / €	14,67		Toiminta siirtynyt sotetoimijalle

Riskienhallinta

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen)

Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöstöriskit (henkilöstön vaihtuma ja rekrytoinnin onnistumisen epävarmuus)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 	Ennakoiva henkilöstösuunnittelu. Hiljaisen tiedon siirron varmistaminen. Positiivinen työnantajakuva	Teknisen toimen johtaja, Rakennuspäällikkö, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö
Hankintojen aikataulun venyminen	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Hankinta-asioiden koulutus ja ohjeistus. Investointisuunnitelma pitemmälle ajanjaksolle. Ennakoiva työnsuunnittelu.	Rakennuspäällikkö, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö
Äkillinen toimintahäiriö ruokapalveluissa (sähkön- tai vedenjakelun häiriö, muu toimitushäiriö tms.)	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 	Varastossa väh. 2 päivän valmiusruoka. Sovittu ilmoitusjärjestelyt vesihuollon tai sähkönjakelun suhteen. Ruokapalvelun omavalvonnassa ohjeet äkillisiin toimintahäiriöihin.	Palvelupäällikkö
Vesihuoltolaitoksen äkillinen kriisi	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Rakennuspäällikkö
Liikenneonnettomuus pohjavesialueella	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Rakennuspäällikkö
Teollisuudessa onnettomuustilanne	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 	Varautumissuunnitelma ajan tasalla	Rakennuspäällikkö, Kiinteistöpäällikkö

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	595 629	564 500	563 500	564	564	564
MENOT	- 1 146 178	- 1 327 900	- 1 326 200	- 1 372	- 1 393	- 1 392
NETTO	- 474 867	- 743 400	- 742 700	- 788	- 809	- 808

Tuloslaskelma, nettositovuus

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala Selite	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	137 595	154 000	154 000	154	154	154
Maksutuotot	443 610	410 500	409 500	410	410	410
Tuet ja avustukset	14 211	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	212	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	595 629	564 500	563 500	564	564	564
Valmistus omaan käyttöön	75 687	20 000	20 000	20	20	20
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-728 223	-808 600	-808 100	-849	-869	-869
Palvelujen ostot	-378 874	-465 000	-464 000	-465	-466	-465
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 656	-15 500	-15 500	-18	-18	-18
Avustukset	-200	-500	-500	-1	-1	-1
Vuokratulot	-30 868	-37 800	-37 600	-38	-38	-38
Muut toimintakulut	643	-500	-500	-1	-1	-1
Toimintakulut	-1 146 178	-1 327 900	-1 326 200	-1 372	-1 393	-1 392
TOIMINTAKATE	-474 862	-743 400	-742 700	-788	-809	-808
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-474 867	-743 400	-742 700	-788	-809	-808
Poistot ja arvonalentumiset	-12 687	-12 000	-4 000	-16	-33	-28
TILIKAUDEN TULOS	-487 554	-755 400	-746 700	-804	-842	-836

Investoinnit

Sähköisen lupa-asioinnin uusiminen sekä investoinnit valtion tietojärjestelmien muutoksiin.

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala Investoinnit	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0
NETTO	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0

Toiminnan kuvaus

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa lain edellyttämät palvelut Heinolan kaupungissa ja Hartolassa rakennusvalvonnan osalla sekä Heinolassa, Hartolassa, Iitissä ja Sysmässä ympäristönsuojelun osalla.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lupa- ja valvontatoimialan tavoitteiden toteuttaminen ja työntehostaminen edellyttää sähköisten palveluiden jatkuvaa kehittämistä asiakasystävällisemmäksi sekä niiden ottamista käyttöön koko toimialan osalla. Digitiekartan toteuttaminen ja kehittäminen.

Toiminnan painopistealueet KEVA -kyselystä nousseet asiat

Ympäristönsuojelu

-Yhteistyön parantaminen palvelualueiden välillä

-Osaavan henkilöstön saaminen ja organisaatiossa pitäminen

-Henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen

Rakennusvalvonta

-Yhteistyön parantaminen palvelualueiden välillä

-Osaavan henkilöstön saaminen ja organisaatiossa pitäminen

-Tehtävien ja töiden jakautuminen

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa kunnan lakisääteiset ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolassa sekä yhteistyösopimuksella Hartolan, Iitin ja Sysmän kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijapalvelut sekä Hartolan kunnan rakennusvalvonnan viranhaltijapalvelut. Lupa- ja valvontatoimiala tilaa ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä. Näitä ovat terveysvalvonta ja eläinlääkäripalvelut.

Toimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta / yksiköstä: ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta. Lupa- ja valvontatoimiala on osa elinvoiman, maankäytön ja kuntatekniikan muodostamaa dynaamista palveluketjua, joka markkinoinnin, maanhankinnan, kaavoituksen, tonttien ja infran rakentumisen kautta vaikuttaa yritysten ja asukkaiden sijoittumiseen paikkakunnalle. Tavoitteena on hoitaa lupien käsittely sujuvasti ja oikeudenmukaisesti. Uusien lupien lisäksi tehdään jatkuvaa valvontaa, jonka tavoitteina ovat elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja monipuolisuus sekä tasapuolinen kilpailuympäristö ja oikeudenmukainen kiinteistöveroitus.

Toimialan tuottamalla ympäristön ja rakennetun ympäristön tiedolla karsitaan riskejä ja luodaan mahdollisuuksia muille toimialoille ja asiakastarpeille.

Toimintaympäristön muutokset ja näiden vaikutus strategiaan

Toimialan tavoitteiden toteuttaminen edellyttää tiedolla johtamisen lisäämistä ja sähköisten palvelujen kehittämistä, jotta asiakkaiden palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan. Mm. ilmastokysymykset vaikuttavat lupa- ja valvontatoimialan antamaan neuvontaan ja ohjaamiseen.

Toiminnan painopisteet

- Lupa- ja valvontatehtävien sekä palveluprosessien arkitoiminnan varmistus
- Tiedolla johtamista ja viestintää kehitetään asiakastarpeiden mukaisesti
- Opiskelija- ja hankeyhteistyömahdollisuuksia hyödynnetään uuden tiedon arkisoveltamiseen

Ympäristönsuojelu

Vuonna 2022 ei ole tiedossa merkittäviä lainsäädännöllisiä muutoksia toimintaympäristössä, mutta sote-uudistuksen heijastusvaikutuksiin kannattaa varautua.

Rakennusvalvonta

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistuksen odotetaan tulevan voimaan vuonna 2022. Tämän hetken tietojen mukaan se voi muuttaa kunnan rakennusvalvonnan tehtäviä.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: johtava rakennustarkastaja ja vastaava ympäristönsuojeluntarkastaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu - Hyvinvointi lisääntyy - Toimiva arki - Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola	Asiantuntemus ja tuki muille toimialoille. Tasapuolinen ja oikeudenmukainen valvonta.
Uudistuva työ ja asuminen - Muuttovoiton vahvistaminen - Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä - Monipaikkainen Heinola	Hyvä palvelukokemus, viranomaisprosessien ja toteuttavan organisaation keskinäistarkastelu ja sujuva lupakäsittely.
Vahva kaupunkiyhteisö - Laadukas päätöksenteko - Osallisuuden vahvistaminen - Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen	Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla). Digitaalisen asiain parantaminen ja digitalisaation lisääminen.
Kestävä talous - Velkamäärän vähentäminen - Käyttötalouden tasapaino - Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit	Palvelualueilla hyödynnetään yhteistyötä (toimialat, sidosryhmät ja opiskelijat). Selvitetään maakunnallisen yhteistyön laajentamista.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
Rakennuslupien käsittelyaika (siitä, kun piirustukset kunnossa)	23 päivää	21 pv	Yleensä 1 kk Kesälomien aikaan 1-2 kk
Ympäristönsuojelun lupien, ilmoitusten ja rekisteröityjen laitosten lukumäärä valvontaohjelmassa			Uudet luvat 4 kk (80% käsitellään tavoiteaikataulussa) Vanhat toiminnassa olevat 6-8 kk (80% käsitellään tavoiteaikataulussa)
Ympäristönsuojelun valvontaohjelman toteuma	52%		50%

Riskienhallinta

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen)

Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

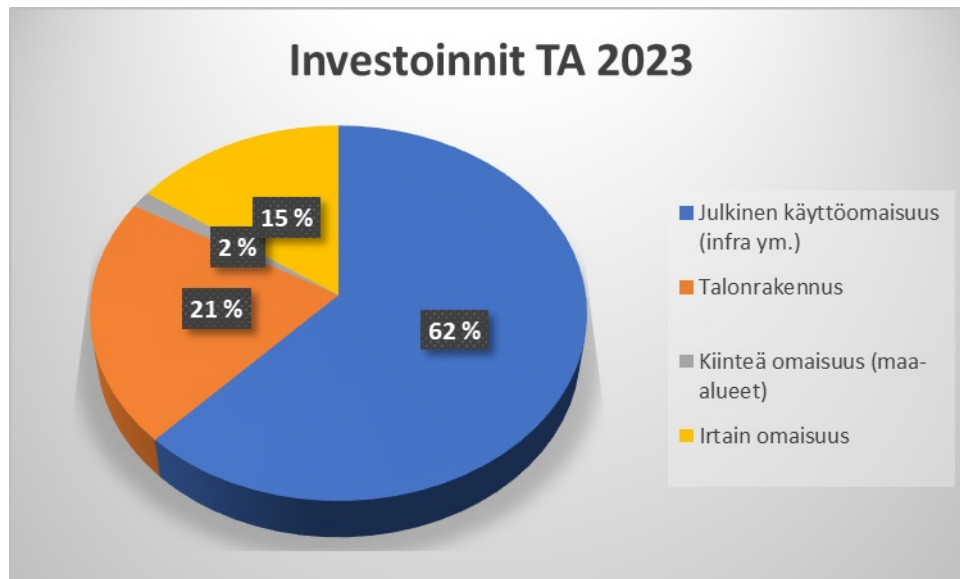
Tunnistettu riski	Riski-arvo	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöstöriskit	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Työmäärän seuraaminen, osaavan työvoiman saatavuus/pysyvyys, palkkatasa-arvon edistäminen.	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja
Tietoturvariskit	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Huolellisuus, esilläpito, perehdyttäminen ja koulutukset	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja
Vahinkoriskit (esim. rakennuksen sortuminen, ympäristövahinko)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Valtakunnallisten ja alueellisten ohjekirjeiden oikea käsittely.	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja

VUODEN 2023 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

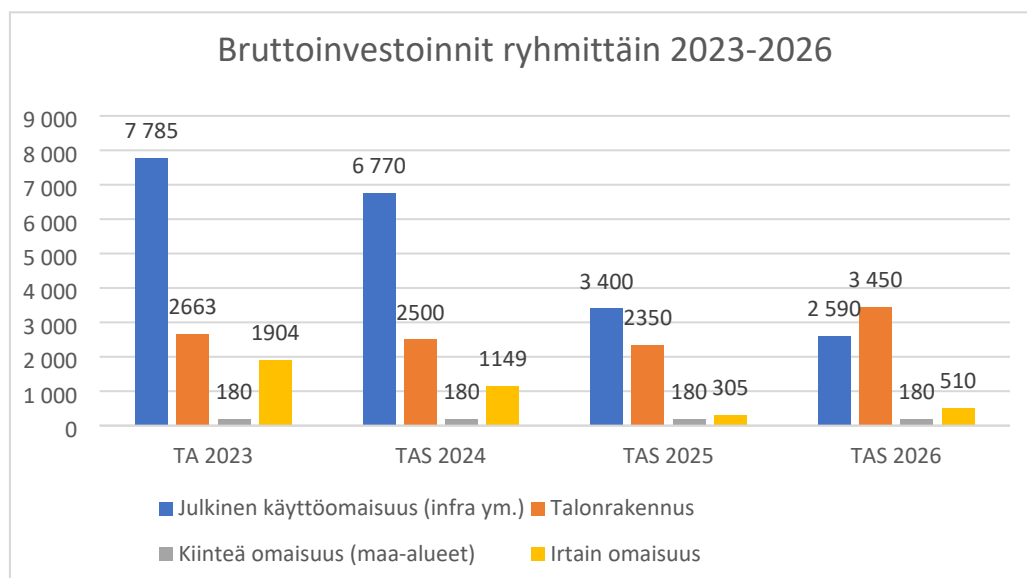
	Määrärahat (-) 2 023	Tuloarviot (+) 2 023	Netto 2023
KÄYTTÖTALOUSOSA	-69 360 700	25 989 500	-43 371 200
YHTEISET PALVELUT (nettositova)	-6 939 400	378 000	-6 561 400
ELINVOIMA (nettositova)	-8 890 000	2 941 800	-5 948 200
HYVINVOINTI (nettositova)	-32 411 600	2 991 100	-29 420 500
TEKNIikka (nettositova)	-19 793 500	19 095 100	-698 400
LUPA- JA VALVONTA (nettositova)	-1 326 200	583 500	-742 700

4. Investointiosa

Vuoden 2023 talousarvion investointien jakauma on esitetty alla olevassa kuvassa.

Taloussuunnittelukauden investointien jakauma on esitetty alla olevassa kuvassa.

Investoinnit toimialoittain

YHTEISET PALVELUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300
NETTO	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300
ELINVOIMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TULOT	22 976	0	0	0	0	0
MENOT	-124 510	-440 000	-395 000	-200	-180	-180
NETTO	-101 534	-440 000	-395 000	-200	-180	-180
HYVINVOINTI	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0
NETTO	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0
VESIHUOLTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
NETTO	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
Kävelyn ja pyöräilyn olos.keh.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0
NETTO	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0
Keskustan kehittäminen	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0
NETTO	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0
Mustikkahaan katu	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0
NETTO	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0
Ala- Musterin vedenott. korjaus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0
NETTO	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0
VESIHUOLTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
NETTO	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
TEKNIikka	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
MENOT	-19 482 536	-19 724 000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020
NETTO	-18 746 876	-19 724 000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020
TEKNIikka YHTEENSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
MENOT	-22 424 758	-26 464 000	-10 973 000	-9 730	-5 790	-6 250
NETTO	-21 689 097	-26 464 000	-10 973 000	-9 730	-5 790	-6 250
LUPA- JA VALVONTA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0
NETTO	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
	758 637	0	0	0	0	0
	-21 993 220	-27 832 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730
	-21 234 584	-27 832 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730

5. Tuloslaskelmaosa

	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	Muutos tpe22 %	
SISÄINEN TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT	42 133 796	36 895 300	37 376 300	25 056 000	-12 320 300	-33,0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 445 385	1 933 000	1 933 000	917 500	-1 015 500	-52,5
	43 579 181	38 828 300	39 309 300	25 973 500	-13 335 800	-33,9
TOIMINTAKULUT	-155 372 404	-158 666 600	-159 166 600	-68 723 500	-90 443 100	56,8
TOIMINTAKATE	-111 793 223	-119 838 300	-119 857 300	-42 750 000	-77 107 300	64,3
					0	
VEROTULOT	73 125 697	75 900 000	75 900 000	39 200 000	-36 700 000	-48,4
VALTIONOSUUDET	49 109 154	53 400 000	53 400 000	11 800 000	-41 600 000	-77,9
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 096 170	-312 000	-312 000	1 210 400	1 522 400	-487,9
VUOSIKATE	15 537 798	9 149 700	9 130 700	9 460 400	-329 700	-3,6
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 559 813	-10 337 000	-9 037 000	-10 542 000	1 505 000	-16,7
SATUNNAISET TUOTOT						
TILIKAUDEN TULOS	4 977 985	-1 187 300	93 700	-1 081 600	-1 175 300	-1 254,3
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	11 958	0	0	450 000		
VARAUSTEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)		0	0	0		
RAHASTOJEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)		0	0	0		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ	4 989 943	-1 187 300	93 700	-631 600	-725 300	-774,1

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulorahoitus kattaa kunnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatulojen ja -menojen erotus. Se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.

Vuosikate ilmoittaa, paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.

Talouden tasapainoa arvioitaessa vuosikatteen riittävyyttä tulisi verrata poistoihin ja nettoinvestointeihin. Vuoden 2023 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 89,7%. Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa n. 75,5 %.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2023 talousarvion tulos on 1 081 600 euroa alijäämäinen. Tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen/tai varausten muutoksilla eli niin sanotuilla tuloksen käsittelyerillä, joita vuonna 2023 on Kailas-taloon kohdennettu investointivaraus, jota puretaan vuosittain Kailas-talon poiston verran.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, joka vuonna 2023 on 631 600 euroa alijäämäinen.

Verotulot

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, yhteisöverosta sekä kiinteistöverosta.

Kaupungin talousarvio 2023 perustuu kuluvaan vuoden voimassa olevaan 20,5 prosentin kunnallisveroasteeseen vähennettynä hyvinvointialueelle siirtyvä osuus (12,64%) ja kuluvaan vuoden voimassa oleviin kiinteistöveroasteisiin.

Kunnallisvero

Kunnallisvero on arvioitu 39,2 milj. euroksi eli vuoden 2022 tilinpäätösennustetta 36,7 milj. euroa pienemmäksi (hyvinvointialueuudistus). Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon ja kaupungin oman tilanteen arviointiin, jossa on huomioitu hallituksen talousarvioesityksessä tekemät päätökset sekä tilastokeskuksen uusimmat väestöennusteet.

Kiinteistövero

Kiinteistöverolaskelmat vuodelle 2023 perustuvat vuonna 2022 voimassa oleviin kiinteistöveroasteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 6,2 milj. euroa.

Kiinteistöveroprosentit ovat:

Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti	0,50
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	1,50

Yhteisövero

Yhteisöveron on arvioitu olevan 3,0 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon. Yhteisövero jatkaa vahvaa kehitystään. Kuntaliiton mukaan valmistuvan verotuksen 2021 ennakkotiedoista käy ilmi, että kunnille maksuunpantava yhteisövero kasvaisi yli 40 prosenttia vuodesta 2020. Veroennusteessaan Kuntaliitto on kuitenkin soveltanut hieman alhaisempaa arviota. Vuoden 2022 yhteisöveroon verrattuna laskua on kuitenkin 1,7 milj. euroa, yhteisöverotuotoista osan siirtyessä hyvinvointialueelle.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Rakenteellisesti valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. varsinaisesta valtionosuudesta, jolla myös tasataan kuntien kustannus- ja tarve-eroja ja
2. kuntien välisestä tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuonna 2023 kaupungin valtionosuuksien arvioidaan olevan 11,8 milj. euroa, jossa on laskua edellisvuoteen verrattuna 41,6 milj. euroa (hyvinvointialueuudistus). Arvio perustuu Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön alustaviin laskelmiin. Valtionosuuteen vaikuttaa kunnalta hyvinvointialueelle siirtyvien palvelujen kustannukset perustuen vuoden 2021 tilinpäätökseen ja vuoden 2022 talousarvioon. Heinolan osalta laskelma on negatiivinen johtuen kaupungin korkeista sosiaali- ja terveystoimen kustannuksista. Lopullinen laskelma saadaan keväällä v. 2023 kun vuoden 2022 tilinpäätöstiedot ovat valmiit. Tuolloin laskelmat ovat lopullisia ja vaikuttavat rahoitukseen vuodesta 2024 eteenpäin.

Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen uudelleenkehittämisuudistukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuden tasoa. Samanaikaisesti indeksikorotus vaikuttaa valtionosuuksiin positiivisesti.

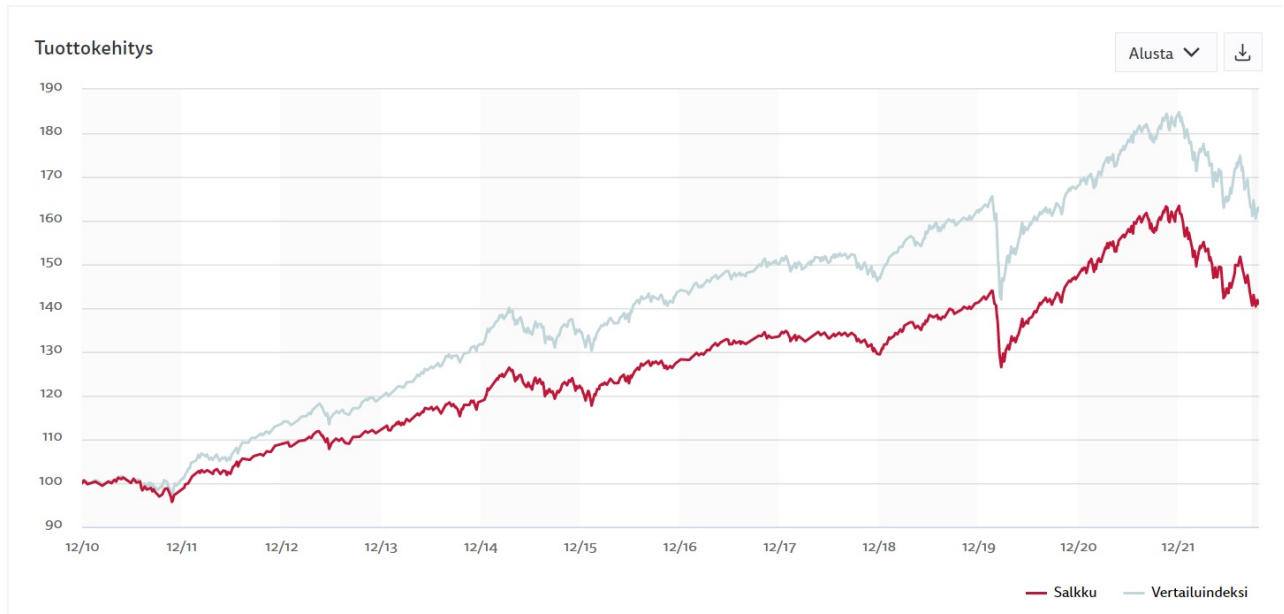
Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot ja -menot sisältävät mm. pitkäaikaisten lainojen korot, verotilitysten korot, antolainojen korot, viivästyskorot, osinkotulot sekä sijoitustuotot. Korkokulut nousevat lainakannan kasvaessa. Lainojen korkoja arvioidaan maksettavan v. 2023 yhteensä 1,1 milj. euroa (v. 2022: 0,7 milj.euroa). Rahoituserien netto on yhteensä 1,8 milj. euroa, josta energiasijoitusten nettotuotoksi on arvioitu 2,0 milj. euroa. Muita osinkotuottoja on arvioitu saatavan 0,3 milj. euroa sisäinen korvaus vesilaitoksen peruspääomasta ja hulevesien jäännöspääomasta yhteensä 0,6 milj. euroa.

Energiasijoitukset

Heinolan kaupunki myi sähköyhtiönsä Heinolan Energia Oy vuonna 1999. Kauppahinta 51,634 M€ (307 Mmk) on sijoitettu syyskuussa 1999 kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen pitkällä tähtäyksellä. Tämän vakuudeksi perustettiin pääomaan kuuluva rahasto (Heinolan energiarahasto), johon siirrettiin vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta siirtokelpoiset varat. Rahaston sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata pääoman reaaliarvon säilyminen sekä tuottaa kaupungille pääomatuloja. Sijoitustoiminnan periaatteet on päivitetty kesäkuussa 2020.

Sijoitusten tuottotavoitteeksi on asetettu viisi prosenttia ja sijoittamisen aikahorisontti on hyvin pitkä. Energiarahaston sijoituksia on hoitanut kolme kilpailutettua salkunhoitajaa, joista kaksi on syksyllä 2022 yhdistynyt. Tämän myötä sijoitusomaisuus on nyt kahden salkunhoitajan hoidettavana. Sijoitustuottoja on kotiutettu vuosina 2001-2008 yhteensä 21,9 M€. Pääoman kotiutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin tai elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla. Tuotot käsitellään kirjanpitolain mukaisesti tuloslaskelmassa ja kotiutukset rahoituslaskelmassa.

Poistot

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen sekä arvonalentumisten on arvioitu olevan yhteensä n. 10,5 milj. euroa (v.2022 n. 10,3 milj. euroa). Poistoarvio perustuu olettamukseen, että kaikki vuoden 2022 investoinnit toteutuvat.

Poistot on laskettu valtuuston hyväksymien poistoperusteiden mukaisesti.

Tuloslaskelma suunnitelmavuosiin

Vuoden 2023 talousarvioesitys on alijäämäinen, samoin kuin suunnitelmavuodet 2024-2026.

SISÄINEN TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
					1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	15 443 770	13 717 100	13 717 100	9 785 700	9 613	9 659	9 679
Maksutuotot	7 000 639	6 209 600	6 290 600	1 942 000	1 903	1 908	1 903
Tuet ja avustukset	4 070 742	2 110 100	2 510 100	2 675 500	2 278	2 208	2 208
Vuokratuotot	13 641 591	13 568 800	13 568 800	10 139 400	9 946	10 046	10 105
Muut toimintatuotot	1 977 055	1 289 700	1 289 700	513 400	513	513	513
TOIMINTATUOTOT	42 133 797	36 895 300	37 376 300	25 056 000	24 253	24 334	24 408
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN							
	1 445 385	1 933 000	1 933 000	917 500	883	883	883
	43 579 182	38 828 300	39 309 300	25 973 500	25 136	25 217	25 291
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut yhteensä	-58 125 632	-60 282 200	-60 282 200	-33 072 400	-33 040	-33 611	-33 259
Palvelujen ostot yhteensä	-71 122 700	-71 953 400	-72 253 400	-18 920 200	-17 320	-17 348	-17 279
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 211 836	-8 282 400	-8 482 400	-5 161 400	-4 875	-4 923	-4 878
Avustukset	-4 774 337	-4 786 200	-4 786 200	-2 958 100	-2 939	-2 939	-2 939
Vuokratulut	-12 872 182	-13 032 500	-13 032 500	-8 386 500	-8 169	-8 664	-8 686
Muut toimintakulut	-265 717	-329 900	-329 900	-224 900	-223	-223	-223
TOIMINTAKULUT	-155 372 404	-158 666 600	-159 166 600	-68 723 500	-66 566	-67 708	-67 264
TOIMINTAKATE	-111 793 222	-119 838 300	-119 857 300	-42 750 000	-41 430	-42 491	-41 973
VEROTULOT	73 125 697	75 900 000	75 900 000	39 200 000	36 900	36 900	36 900
VALTIONOSUUDET	49 109 154	53 400 000	53 400 000	11 800 000	11 300	11 200	11 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 096 169	-312 000	-312 000	1 210 400	962	858	775
VUOSIKATE	15 537 798	9 149 700	9 130 700	9 460 400	7 732	6 467	6 702
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 559 813	-10 337 000	-9 037 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
SATUNNAISET TUOTOT							
TILIKAUDEN TULOS	4 977 985	-1 187 300	93 700	-1 081 600	-1 909	-3 291	-2 617
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	11 958	0	0	450 000	450	450	450
VARAUSTEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)		0	0	0	0	0	0
RAHASTOJEN LIS.(-)TAI VÄH.(+)		0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ	4 989 943	-1 187 300	93 700	-631 600	-1 459	-2 841	-2 167

Ulkoinen tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
ULKOKINEN TUOSLASKELMA				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	6 386 122	6 986 500	5 590 200	5 576	5 574	5 574
Maksutuotot	6 986 631	6 202 100	1 936 000	1 897	1 902	1 897
Tuet ja avustukset	4 070 742	2 110 100	2 675 500	2 278	2 208	2 208
Vuokratuotot	2 872 500	2 887 200	2 227 000	2 159	2 159	2 193
Muut toimintatuotot	1 977 055	1 289 700	513 400	513	513	513
TOIMINTATUOTOT	22 293 050	19 475 600	12 942 100	12 423	12 356	12 385
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 445 385	1 933 000	917 500	883	883	883
	23 738 436	21 408 600	13 859 600	13 306	13 239	13 268
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-58 125 631	-60 282 200	-33 072 400	-33 040	-33 611	-33 259
Palvelujen ostot	-61 149 694	-64 706 400	-13 900 200	-12 456	-12 436	-12 347
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-8 143 899	-8 151 000	-5 110 300	-4 829	-4 877	-4 832
Avustukset	-4 774 337	-4 786 200	-2 958 100	-2 939	-2 939	-2 939
Vuokrakulut	-3 072 628	-2 991 200	-1 343 700	-1 249	-1 644	-1 641
Muut toimintakulut	-265 468	-329 900	-224 900	-223	-223	-223
TOIMINTAKULUT	-135 531 658	-141 246 900	-56 609 600	-54 736	-55 730	-55 241
TOIMINTAKATE	-111 793 222	-119 838 300	-42 750 000	-41 430	-42 491	-41 973
VEROTULOT	73 125 697	75 900 000	39 200 000	36 900	36 900	36 900
VALTIONOSUUDET	49 109 154	53 400 000	11 800 000	11 300	11 200	11 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 096 170	-312 000	1 210 400	962	858	775
VUOSIKATE	15 537 798	9 149 700	9 460 400	7 732	6 467	6 702
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 646 981	-10 337 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
Arvonalentumiset	-1 912 833	0	0	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 559 813	-10 337 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
TILIKAUDEN TULOS	4 977 985	-1 187 300	-1 081 600	-1 909	-3 291	-2 617
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	11 958	0	450 000	450	450	450
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	4 989 943	-1 187 300	-631 600	-1 459	-2 841	-2 167

6. Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Talousarvion rahoitusosaan siirretään tuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta investointien määrä ja niiden rahoitusosuudet. Rahoituslaskelmassa suunnittelukaudella 2023-2026 on huomioitu vain pitkäaikaisen lainan nosto (lainakannassa myös lyhytaikainen).

Valtuustoon nähden sitovat tasot:

- Antolainat
- Lainan otto ja lyhennykset

	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
RAHOITUSLASKELMA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	9 149 700	9 460 400	7 732	6 467	6 702
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
	9 149 700	9 460 400	7 732	6 467	6 702
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-28 182 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730
Rahoitusos.investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pys.vast.hyödykk.luovutustulot	0	0	0	0	0
	-28 182 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730
TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA	-19 032 300	-3 071 600	-2 867	232	-28
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten vähennykset	44 600	44 600	45	45	45
	44 600	44 600	45	45	45
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000	15 000 000	12 000	9 000	6 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-13 803 000	-13 942 900	-13 689	-14 439	-13 460
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
	16 197 000	1 057 100	-1 689	-5 439	-7 460
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
Toimeksiant.var.ja po:n muutos	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-102 000	-32 500	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	0	0
	-102 000	-32 500	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	16 139 600	1 069 200	-1 644	-5 394	-7 415
RAHAVAROJEN MUUTOS	-2 892 700	-2 002 400	-4 511	-5 162	-7 443

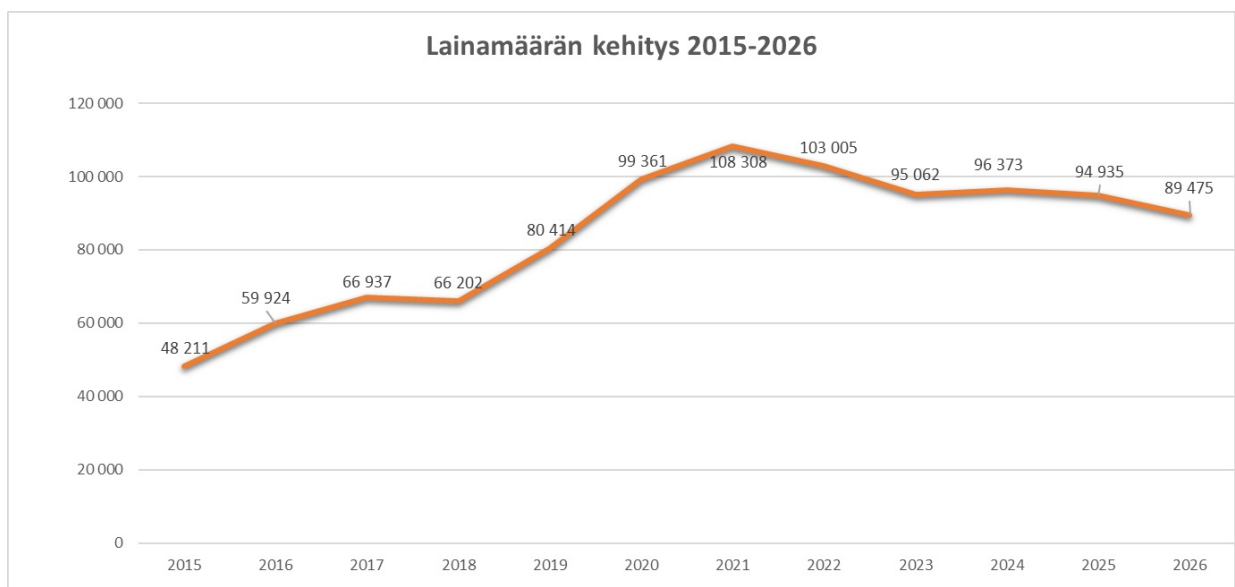
Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennykset sisältävät antolainojen lyhennykset. Välirahoitusten osalta on talousarviossa varauduttu 0,1 milj. euroon.

Lainakannan muutokset

Vuonna 2023 tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 75,5 %:ia ja osa investoinneista joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa tarvitaan lisäksi lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2023 lainoja lyhennetään 13,9 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa nostetaan 15,0 milj. euroa.

Lainakannan arvioidaan olevan n. 95,1 milj. euroa vuoden 2023 lopussa, joka on noin 5 329 euroa asukasta kohden. Vuodesta 2025 lainakannan arvioidaan lähtevän laskuun.

7. Kaupunkikonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet

Heinolan vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkailla sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Konserniyhtiölle asetettavat tavoitteet

Tavoite/ Kohde	Vuositavoite ja toimenpide 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari
Yhteisöllisyys ja asiakastyytyväisyys	- Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen - Asukastoiminnan aktivoiminen - Tyytyväiset asukkaat	- Vähintään 7 asukastoimikuntaa/yhteyshenkilöä toiminnassa vuoden 2023 lopussa - Vuodesta 2022 parantunut tulos asiakastyytyväisyystutkimuksen kysymyksessä: "Asukkaat voivat vaikuttaa omaan asumiseensa" - Asukastyytyväisyyskyselyn keskiarvo vähintään 75/ 100
Kestävä talous	- Asuntojen kysynnän pysyminen hyvänä - Asuntojen käyttöasteen pysyminen hyvänä - Onnistunut budjetointi ja aktiivinen seuranta/reagointi	- Asuntohakemuksia yli 365 kappaletta vuoden 2023 aikana - Asuntojen käyttöaste vähintään 95 % - Hoitokulujen pysyminen budjetissa
Kiinteistöjen kunnossapito	- Tietoisuuden lisääminen kiinteistöjen kunnosta: - Omatoimisten kuntoarvioiden tekeminen kiinteistöihin - Määräaikaistarkastusten tekeminen asuntoihin - Öljyn käytön vähentäminen kiinteistöjen lämmönlähteenä	- Vähintään kuuden kohteen omatoimisen kuntoarvion tekeminen vuonna 2023 - Vähintään sadan asunnon määräaikaistarkastus vuonna 2023
Vastuullisuus	- Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen - Öljyn käytön vähentäminen kiinteistön lämmönlähteenä	- Kiinteistöjen normeeratun lämmitysenergiankulutuksen väheneminen vuodesta 2022 koko kiinteistökannan tasolla. - Vähintään kahden kiinteistön lämmitystavan muuttaminen pois öljylämmityksestä vuonna 2023.

8. Vesilaitoksen tuloslaskelma

	2021	TP	2022	TA	2023	TA	TS	2024	TS	2025	TS	2026
								1000e		1000e		1000e
VESIHUOLTO												
LIIKEVAIHTO	3 509 424		3 897 200		3 956 400		3 954		3 954		3 954	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	465 178		613 000		1 500		2		2		2	
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	204 841		198 700		204 600		203		203		203	
MATERIAALIT JA PALVELUT												
Aineet,tarvikkeet ja tavarat												
Ostot tilikauden aikana	-670 832		-657 100		-643 700		-642		-642		-642	
Palvelujen ostot	-832 044		-846 500		-707 900		-710		-710		-711	
	-1 502 876		-1 503 600		-1 351 600		-1 352		-1 352		-1 353	
HENKILÖSTÖKULUT												
Palkat ja palkkiot	-570 411		-504 000		-568 500		-584		-596		-452	
Henkilösivukulut												
Eläkekulut	-144 438		-138 000		-144 600		-148		-150		-126	
Muut henkilösivukulut	-21 991		-15 900		-20 500		-20		-20		-15	
	-736 841		-657 900		-733 600		-752		-766		-593	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET												
	-1 841											
Suunnitelman muk.poistot	388		-1 743 000		-1 986 000		-2 015		-1 980		-1 946	
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-94 209		-83 200		-97 500		-98		-98		-98	
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (+) /-ALIJÄÄMÄ (-)	4 129		721 200		-6 200		-58		-37		169	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT												
Muut rahoitustuotot	1 188		1 000		0		0		0		0	
Korvaus jäännöspääomasta	-95 631		-90 000		-90 000		-90		-90		-90	
Korvaus peruspääomasta	-546 134		-546 200		-546 200		-546		-546		-546	
Muut rahoituskulut	-123		0		0		0		0		0	
	-640 701		-635 200		-636 200		-636		-636		-636	
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SAT. ERIÄ	-636 571		86 000		-642 400		-694		-673		-467	
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-636 571		86 000		-642 400		-694		-673		-467	
TILIKAUDEN YLI- (+) /ALIJÄÄMÄ (-)	-636 571		86 000		-642 400		-694		-673		-467	

Heinolan kaupunki

PL 1001, 18101 Heinola

Puh. (03) 849 30 (vaihde), kirjaamo@heinola.fi

Y-tunnus 1068892-9

www.heinola.fi**PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ****PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ**